

Mare

40ste Jaargang · nr. 12

'Niet per se mooi,
wel interessant'

Pagina 11

Wie wordt Masterchef bij
Catena? 'Allergieën zijn de
grootste uitdaging'

Pagina 3

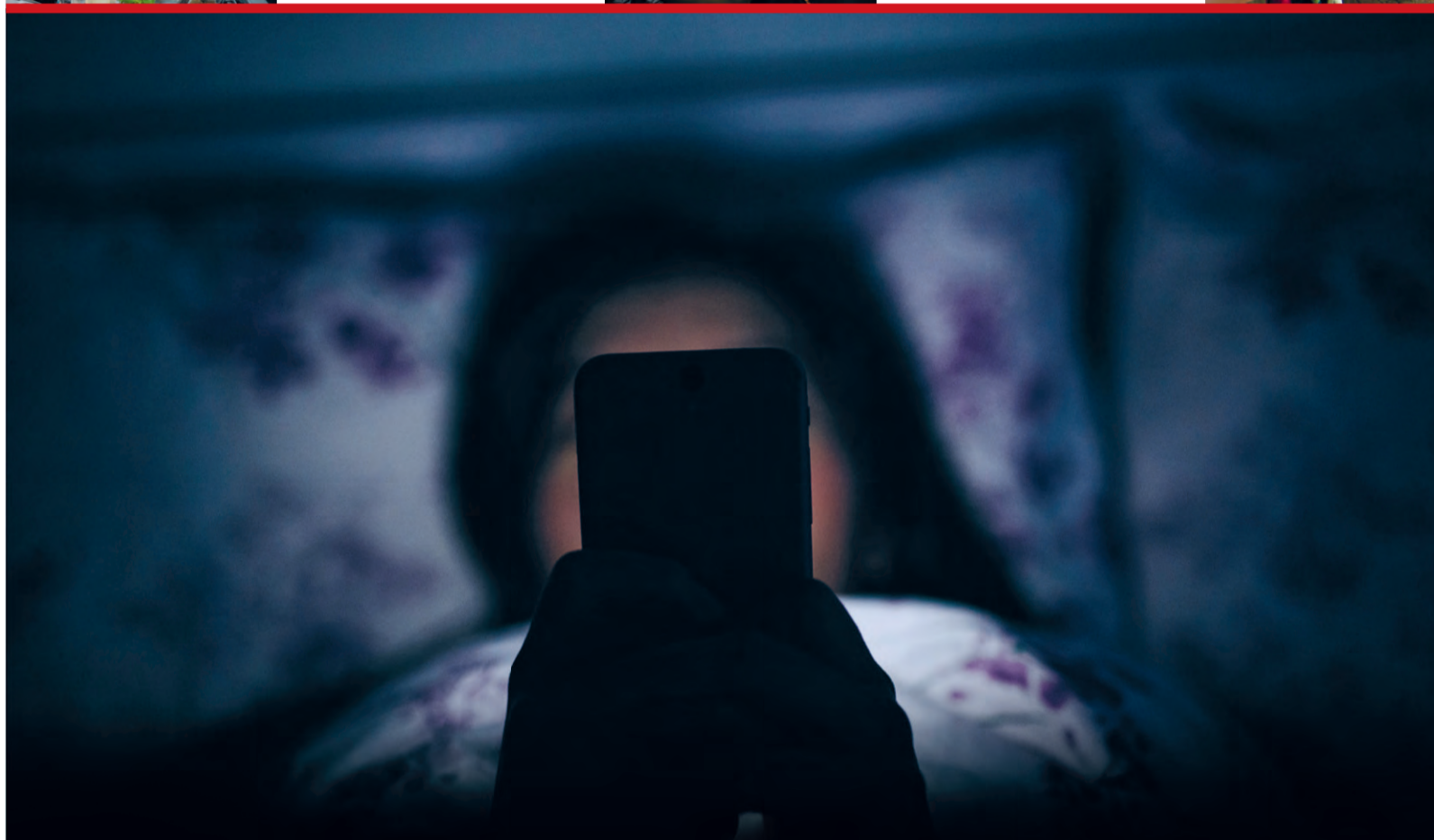
Undercoveractie stelt
deurbeleid ter discussie.
'Er is volop geknipt'

Pagina 5

Europa is heel diep
gezonken, vindt baas
Artsen Zonder Grenzen

Pagina 9

Waarom pubers pesten

En wat het verschil bepaalt tussen daders of slachtoffers

Leidse psychologen hopen te kunnen voorspellen welke kinderen een grotere kans hebben om pestkop of juist pest-slachtoffer te worden. 'Pesters daten eerder.'

DOOR BART BRAUN 'Over pesten heeft wel het idee bestaan dat het niet schadelijk zou zijn, dat je er misschien zelfs groot en sterk van zou worden', vertelt psycholoog Mitch van Geel. 'Het is heel belangrijk om zo'n idee tegen te spreken.' Onder meer uit studies van hemzelf blijkt dat pestslachtoffers vaker slaapproblemen hebben, psychosomatische klachten, en zelfmoordgedachten. 'Psychologisch onderzoek krijgt weleens

het verwijt dat het open deuren intrapt. Ik heb daar vrede mee; ik bewijs wat andere mensen allang weten. Het blijft belangrijk om dat onderzoek toch te doen. Soms omdat je dan *common sense* vertaalt naar een wetenschappelijk gevalideerde uitkomst, en soms omdat dingen toch anders blijken dan je misschien dacht, zoals bij pesten.'

De open deur van deze week, voor de liefhebbers na te lezen in het vaktijdschrift *Personality and Individual Differences*: jongeren met meer sadistische trekken zijn vaker pestkoppen.

Van Geel en zijn collega's legden meer dan 1500 scholieren van ROC's vragenlijsten voor. Hoe vaak hadden ze de afgelopen

maand pestgedrag vertoond, online of in het echt?

Ook werden de jongeren (16-21) getoetst op goede en slechte persoonlijkheidstrekken. Iedere deelnemer kreeg zo een score voor diens mate van narcisme of extravertie, en de onderzoekers keken vervolgens of dat verband hield met pestgedrag. 'Over de exacte definitie van persoonlijkheid kun je debatteren en je kunt je ook afvragen of de categorieën die we nu hanteren wel de juiste zijn', verduidelijkt de psycholoog. 'Het zou kunnen dat de eigenschap machiavellisme over een paar jaar toch een ondersoort van psychopathie blijkt te zijn.'

Een machiavelliaanse persoonlijkheid is berekenend, en gebruikt

bedrog en calculerend gedrag om zijn of haar doelen te bereiken. Voorbeeld: vrijwel iedereen in *Game of Thrones*.

Psychopathie duidt een lage mate van empathie en berouw aan, een ongevoeligheid voor angst en een behoefte aan *thrill seeking*. De seriemoordenaars op televisie zijn de bekendste psychopaten, maar lang niet iedereen die hoog scoort op een psychopathie-test wordt ook seriemoordenaar.

In de studie naar de mbo'ers bleek dat behalve sadisten ook leerlingen met psychopathische trekjes vaker pesten. Machiavelliaanse mensen pesten meer in het echt, maar doen niet vaker aan cyberpesten.

> Verder lezen op pagina 7

Geschorst na beklad gaybrapad en Hitlergroet

Quintus heeft vijf aspirant-leden van het dispuut Sjak Eisjedies per direct geschorst. Zij bekladden half oktober het regenboogkleurige zebra-pad bij de Nieuwe Beestenmarkt. Een van hen bracht daarbij de Hitlergroet.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN De jongens zijn per direct geschorst. Eerder werden ze al door de politie opgepakt en deed de gemeente Leiden aangifte van vandalisme.

Quintus heeft 'met afschuw' kennis genomen van het nieuws, laat voorzitter Sharon van de Bovenkamp weten in een schriftelijke reactie.

'Het door de leden vertoonde gedrag, staat lijnrecht tegenover de normen en waarden die wij als vereniging hoog houden en heeft ons doen besluiten hen onmiddellijk te schorsen.'

De vereniging stelt een onderzoek in naar de beweegredenen van de dispuutleden. 'De informatie die wij op dit moment hebben, wijst erop dat dit een individuele actie is geweest van de daders in kwestie. Andere eventueel betrokken leden van het dispuut in kwestie worden momenteel gehoord door het bestuur', aldus Van de Bovenkamp.

De schorsing blijft van kracht tot 'de uitkomst van het ingestelde onderzoek bekend is. Mogelijke (vervolg)stappen zal onze vereniging aan de hand daarvan nemen.'

Woensdag bevestigde zij dat ook ouderejaarsleden uit de ontgroeningscommissie van Sjak Eisjedies zijn geschorst.

Eerstejaars van het dispuut verfdeden het zogeheten 'gaybrapad' tegenover Rockcafé Lazarus', rood. Die regenboogzebra is bedoeld om homo-emancipatie te promoten.

Op het filmpje dat van de actie werd gemaakt trekt een van de leden zijn shirt uit en brengt de Hitlergroet. De video werd breed gedeeld op internet. Verschillende media kopten dat 'neonazi's', 'extremrechts tuig', of 'amateurnazis' het gekleurde zebra-pad hadden vernield.

> Verder lezen op pagina 5

LITERAIR TALENT OPGELET!

Win € 250 met de Mare-Kooyker Kerstverhalenwedstrijd

Ook dit jaar weer: de Mare-Kooyker Kerstverhalenwedstrijd! Win €250, €75 of €50 aan boekenbonnen die boekhandel Kooyker royaal beschikbaar stelt. Oproep van auteurs en juryleden Christiaan Weijs en Arjen van Veelen (vrij naar Allen Ginsberg): 'Nobody wants to hear about your feelings, darling. Tell me what you see!' Mail je verhaal (max. 1500 wrd) voor 9 december naar: redactie@mare.leidenuniv.nl Deelname alleen voor Leidse studenten.

Mare

Boekhandel
Kooyker

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Neo-neo-nazi's

DOOR BARTLOMEUS DE BRUYNE Wij waren het dus niet, hé. De bekladders van dat gaybrapad bleken gewoon studenten. Vanaf nu gaat het dus excuses régen-en, let maar op. Die studenten gaan sorry zeggen tegen het bestuur van Quintus. Quintus gaat sorry zeggen tegen de universiteit, en tegen 't Leidse COC dat de regenboogzebra had helpen aanleggen, en zo geschrokken was. De baas van de universiteit zegt sorry tegen de buitenwereld, en sorry tegen de universiteitsraad. Hij had daar namelijk verteld dat hij de verenigingen 'op hun blauwe ogen' geloofde dat ontgroenings-gezeik zoals in Groningen hier niet gebeurt. Iedereen krijgt excuses.

Behalve wij.

Want iedereen dacht dus dat wij het waren. Wij, de hardwerkende extreemrechtse jeugd van Leiden. Hardwerkend, ja. Die dreigbrieven schrijven zichzelf niet, graffiti komt niet zomaar op een moskee terecht, en ik zie al die kakstudentjes nog niet even een moskee bezetten. We hebben wel wat beters te doen dan zo'n regenboogvlag oververven.

Sterker nog: onze bewegingen zijn veel homovriendelijker geworden, de laatste jaren; deels om ons af te zetten tegen de homofobie van migranten. Ik zou zelfs zeggen: we zijn vergayd. In plaats van legerkisten dragen we kekke schoentjes, in plaats van kaalgeschoren koppies zie je op onze demonstraties nu stropdassen en hipsterkapsels, strak van de gel.

We noemen onszelf niet meer 'Neo-nazi', maar 'Identitair'. De skinheads bestaan nog wel, en we demonstreren ook wel samen, maar ze zijn toch, tsja, wat achtergebleven. Wij zitten op Instagram en YouTube, en ons geluid wordt ook in de politiek steeds meer verkondigd.

En dan steekt één zo'n studentje zijn linkerarm in de lucht (nog de verkeerde ook), en hop, jaren vooruitgang naar de kloten. Je wordt gewoon aangekeken op wat anderen doen, en op hoe mensen denken dat je eruit ziet, ook al ben je zelf nog zo'n goudeerlijke racist. Niks dat je tegen zulke *framing* kan doen.

Daarom willen wij, uw vriendelijke regionale neo-neo-nazi's, iets voorstellen. Het gaat er natuurlijk op neerkomen dat er allemaal symbolische straffen komen. De universiteitsbaas hoeft alleen maar sorry te zeggen, daar ben je baas voor. Quintus krijgt een donderpreek en misschien een beetje minder geld. Niemand gaat écht iets veranderen aan de ontgroeningscultuur, want de maatschappij schreeuwt alleen maar om harde maatregelen als het over ons gaat. Of over Marokkanen, maar dan is 't terecht, natuurlijk. Dat dispuut zal wel voor straf een feest moeten organiseren in COC-kroeg De Kroon, of zo.

Zoiets willen wij ook. Kunnen die jongens van Sjaap Eijsjedies – samen met de Minervanen die vorig jaar een nazi-kamer maakten – niet een dagje met ons mee demonstreren? Beetje knokken met de antifas, of slecht gespelde spandoeken ophangen bij de salafisten?

Wat zegt u? Wil dat dispuut niet met ons geassocieerd worden? Daar is 't nu een beetje laat voor, denkt u niet?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.skloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl

Medewerkers
Femke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella •
Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45

Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Birgül Açıksöz • Joline Cramer •
drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum •
mr. Folkert Jensma • Merian Kuipers • Josephine Say •
Prof. dr. Nico Schrijver • Marieke Vinkenog •
Dr. Hans Vollaard • Christian van der Woude
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.

Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van Mare 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Net echte democratie

De afgelopen twee maanden heb ik me bezig gehouden met een fenomeen dat Model United Nations (MUN) heet. Bij een Model United Nations-conferentie worden de verschillende werkgroepen van de Verenigde Naties gesimuleerd. Studenten vertegenwoordigen als diplomaten een land en proberen na veel debatteren en lobbyen tot een resolutie te komen die de belangen van hun land dient.

Een rollenspel dus. Maar wel eentje waarbij je wordt afgemaakt wanneer je even niet meer weet welke landen het Internationaal Verdrag inzake de Bescherming van Nieuwe Plantenrassen hebben ondertekend.

De Leidse MUN-stichting voorzag mij en negen andere studenten van een intensief voorbereidingstraject met workshops en oefensessies voordat we zouden deelnemen aan de Oxford Model United Nations. Elke week namen we plaats in een ander VN-orgaan. De ene week hielden we ons bezig met het behoud van het Noordpoolgebied, de andere week probeerden we valutaoorlogen een halt toe te roepen.

We werden afgerekend op onze kennis, overtuigingskracht en ons vermogen om elkaar achter de schermen een loer te draaien. Wanneer landen als China en Japan teveel met elkaar optrokken, konden we een uitbrander verwachten. We kregen uitleg over het gemiddelde tijds- pad van een conferentie: wanneer Rusland en China moeilijk beginnen te doen, weet je dat je halverwege bent. Al snel veranderden we in een gezelschap dat in afkortingen sprak en elkaar met uitspraken van grote denkers als Nigel Farage en Gary Johnson om de oren sloeg.

MUN-conferenties zijn op sociaal gebied enigszins dubieus. Je werkt een of meerdere dagen intensief samen met mensen die je enkel kent als "Saoedi-Arabië" of "Argentinië." Je gaat niet lunchen met de mensen die je het aardigst vindt, maar met degenen die toevallig een bondgenoot van jouw land vertegenwoordigen. Je neemt je telefoon op met "hallo, met Zuid-Korea." Tot mijn schaamte riep ik dwars

door een restaurant naar een jongen met wie het goed kon vinden: "Kom je, eh, Marokko?"

Bij aankomst in Oxford werd meteen duidelijk dat dit een heel ander niveau was dan wij tot dan toe gewend waren. Toen de conferentie nog niet eens officieel was begonnen zaten er al groepjes studenten met hun laptops in de lobby van het hostel op gedempte toon te overleggen. Ik had de eer Oekraïne te vertegenwoordigen in het VN-bureau voor Ruimtezaken en werd al snel onaangenaam verrast met het feit dat een op en top Amerikaanse legerofficier-in-op- leiding Rusland voor zijn rekening nam.

Toch bleken de niveauverschillen in mijn comité groter dan verwacht. Zo vroeg een Chinese jongen me op dag drie plotseling waar in Afrika Oekraïne nou precies lag. Hij en zijn vriendin bleken Nederland eveneens niet op de kaart te kunnen aanwijzen. Toch moesten we hen bij de discussie blijven betrekken, hun stemmen tellen immers evenveel als die van de alwetende Amerikaan of het Italiaanse meisje voor wie dit haar twaalfde MUN-conferentie was. Net de echte democratie.

Het leuke van Model United Nations is dat je vaardigheden traint die je niet in de collegebanken kunt ontwikkelen. Je wordt niet alleen een gelegenheidsexpert op het gebied van internationaal ruimterecht of diamantwinning in Afrika, maar je leert ook mensen inschatten en creatieve oplossingen bedenken voor allerlei soorten problemen. Je moet binnen *no time* met een speech van anderhalve minuut kunnen reageren op een belediging of het overlopen van een bondgenoot naar een ander kamp.

En natuurlijk is het af en toe ook behoorlijk komisch. Ik hoorde dat een meisje dat Noord-Korea vertegenwoordigde alleen maar moties heeft ingediend voor "een minuut stilte voor de Grote Leider". Uiteindelijk is Model United Nations ook gewoon maar LARPen in pak voor politieke nerds.

MARIT DE ROIJ is student geschiedenis en Russische Studies

Wanneer gaan politici happen?

De relatie tussen pers en partijen onderzocht

Politici zien de media vooral als een instrument om hun boodschap naar buiten te brengen. Foto Phil Nijhuis

Politicooloog Luzia Helfer zocht uit op welk nieuws politici aanslaan en hoe journalisten hun berichten selecteren.

DOOR VINCENT BONGERS 'Een lid van de Tweede Kamer bladert 's ochtends door de krant, komt een bericht tegen en denkt: hier moet een minister uitleg over geven tijdens het vragen-uurtje. Welk bericht is de trigger? Dat wilde ik graag weten.' De Zwitserse politicooloog Luzia Helfer promoveert volgende week op een analyse van de relatie tussen politiek en de media in Nederland en Zwitserland.

Aan het onderzoek werkten 35 van de 150 Tweede Kamerleden mee. Zij kregen korte fictieve berichten uit verschillende kranten voor zich, over de toename van de luchtvervuiling tot het schommelende begrotingstekort. Vervolgens gaven ze aan voor welke artikelen ze in de Kamer aandacht wilden vragen.

Uit het onderzoek blijkt dat politici vaak kiezen voor onderwerpen die passen bij de speerpunten van hun partij. 'Logisch', vindt Helfer, 'Henk Krol van 50PLUS stelt natuurlijk vaak vragen over ouderen en pensioenen. Die onderwerpen pikt hij eruit. Het zou opvallen als hij dat niet doet. Het

lerarentekort is bijvoorbeeld meer iets voor de SP. De partijen willen op "hun" onderwerp in het nieuws komen. Maar journalisten vinden dat juist weer heel saai. Zij hopen juist dat een partij eens over iets heel anders begint.'

Helfer onderzocht ook hoe parlementair verslaggevers nieuws selecteren. 'Als je aan journalisten vraagt wat nieuwswaardig is, vinden ze dat lastig. De selectie is een heel intuïtief proces. Het grootste deel van wat binnenkomt, gaat gelijk de prullenbak in. Ik heb in Nederland 67 journalisten persberichten voorgelegd van politieke partijen om toch een

beeld te krijgen van hun keuzes.'

Een van de fictieve berichten ging over een Kamerlid van de VVD of de PvdA die de regering bekritiseert. 'Je zou zeggen: dat vinden journalisten maar al te leuk. Daar springen ze meteen op. Maar dat zie je niet terug in mijn onderzoek.' Journalisten berichten uiteraard graag over wrijving. 'Maar in de vorm van een persbericht dat elk medium krijgt, dan is het geen scoop. Dan is het al minder interessant.'

Helfer stelde ook vast dat partijen met meer politieke macht vaker in de media verschijnen. 'Een mogelijke verklaring daarvoor is dat beslissingen van die partijen grotere consequenties hebben. Als een oppositiepartij iets wil, dan is de kans gewoon kleiner dat het ook daadwerkelijk gebeurt. Wat dat betreft kun je wel stellen dat niet alle partijen even goed vertegenwoordigd worden in de media.'

Journalisten lijken best op elkaar als je kijkt naar de criteria waarop zij nieuws kiezen. 'Pack journalism' wordt dat ook wel genoemd. Een iemand vindt iets interessants, dan volgt de rest ook. Ik heb zelf ook als journalist gewerkt in Zwitserland, bij *Der Bund*, een krant in Bern. Ik hield me ook wel bezig met de lokale politiek. Uiteraard raak je ook wel geïnspireerd door wat andere media publiceren. 's Ochtends kijk je toch even wat de concurrent schrijft. Dan is er toch wel de neiging om over datzelfde onderwerp ook te berichten.'

Laten politici zich teveel sturen door de media? 'Veel mensen hebben het idee dat de politiek heel erg "gemediatiseerd" is. Mijn indruk is toch dat de eigen interesse van de politicus centraal staat. Uit mijn onderzoek blijkt zeker niet dat partijen en politici de media blind volgen. De pers wordt toch vooral gezien als een instrument om de boodschap naar buiten te brengen.'

Wasmachine

Universiteiten krijgen steeds vaker te maken met aanvallen met schadelijke malware. Dat blijkt uit het rapport *Cyberdreigingsbeeld 2016* van SURF, geschreven door veiligheidsmanager Bart Bosma.

Wat is SURF eigenlijk?

'SURF is de ICT-samenwerkingsorganisatie van het onderwijs en onderzoek. Het is een coöperatie waarvan ook Leiden deel uitmaakt. We houden ons bezig met beveiliging maar adviseren bijvoorbeeld ook over hoe je het beste digitaal kunt toetsen. We krijgen via onze online communities veel informatie binnen. DDoS-aanvallen zijn redelijk gelijk gebleven. Maar *ransom-malware* neemt echt hand over hand toe.'

Wat is dat?

'Dan worden er mappen op een systeem door versleuteling ontoegankelijk gemaakt. Als je dan losgeld betaalt, beloven de criminelen je de sleutel om je files te openen. Meestal komt die malware binnen via een *phishing mail*. Dan klik je op een link en er wordt een stukje kwaadaardige software op je computer of het netwerk gezet. Dat kan flinke gevolgen hebben.'

Zoals?

'De Vrije Universiteit is maart vorig jaar door ransom-malware *Cryptolocker* getroffen. In vrij korte tijd waren er tweehonderd systemen besmet. Het kostte veel moeite om dat weer goed te krijgen. Het bleek dat er van de meeste informatie wel een back-up was gemaakt. De universiteit besloot niet te betalen en daardoor gingen gegevens verloren. Een twintigtal wetenschappers is data kwijtgeraakt. Dat is vervelend, maar niet onoverkomelijk.'

Hoe voorkom je dit?

'Door een goed anti-spamsysteem te installeren en door heel scherp de informatie op onze communities in te gaten te houden. De universiteiten weten vrij snel als er weer iets nieuws opduikt. Maar het kost even tijd om aan te passen en de bedreiging te blokkeren. Maar er slipt altijd wel iets doorheen.'

Wat kun je als medewerker doen?

'Veel onderzoekers werken met privacygevoelige informatie. Denk goed na waar je dat opslaat en of de beveiliging in orde is. Verstuur dit soort data niet met programma's als Dropbox, maar pas ook op met mailen.

'Als je privacygevoelige materiaal op de mail zet, moet je eigenlijk die informatie versleutelen. Dat is best lastig. Het werkt prima als de andere instelling net als jij bijvoorbeeld Outlook als standaardprogramma gebruikt. Maar bij een ander programma zorgt dat weer voor problemen.'

De website van de universiteit Leiden was in oktober 2015 nog een tijdje uit de lucht vanwege een DDoS-aanval.

'Daar kunnen we ons nu beter tegen wapenen. We zijn er succesvoller in geworden om het massale dataverkeer dat is gericht op een bepaald IP-adres om te leiden. Dat sturen we naar wat we "de wasmachine" noemen, een soort zwart gat voor informatie. Er is ook een preventief aspect. We weten ook welke protocollen gebruikt worden bij een aanval, die filteren we eruit: "de voorwas."

Onlangs werd de Erasmus Universiteit gehackt. Wat was daar aan de hand?

'Hackers kregen toegang op de site waarop allerlei zaken zoals de inschrijvingen voor cursussen en studiebegeleiding stond. De hack op zichzelf was nog niet eens zo ernstig. Maar er zijn persoonlijke gegevens mogelijk door de hackers ingezien. De universiteit moet nu onderzoeken om welke informatie het precies gaat en wie er een bericht moet krijgen dat hun persoonlijke gegevens zijn gelekt.' **VB**

Frutti di Mare

De snijsjaars is ook souschef

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Hier is meer wijn nodig!' roept Anneloes Middendorp (27, archeologie). 'Maar er zit al een liter in', sputtert Anamaria Kalaj (23, net afgestudeerd archeoloog) tegen. In de keuken van studentenvereniging Catena stelt Kalaj een mysterieuze rode substantie bloot aan de blender, kneedt Middendorp pastadeeg en haalt Thomas Weitering (21, geneeskunde en biomedische wetenschappen) een verzameling messen tevoorschijn. En er staat dus een pan witte wijnsaus op het vuur.

Het is Masterchefweek bij Catena: elke avond bereidt een ander team een volledig menu voor een man of dertig. De kritische jury, die moet oordelen over onder meer de presentatie en de moeilijkheidsgraad, bestaat uit de eters in de mensa. Er is een prijs, maar niemand in de keuken, inclusief een passerend lid van de organiserende commissie, weet wat er eigenlijk te winnen valt. Vorig jaar was het een gouden pollepel, voor het team waar Kalaj toen bij hoorde. Net als Middendorp kookt ze regelmatig voor de reguliere mensa. 'De snijsjaars is bij ons team gekomen, nadat hij bij een ander kookproject hielp afwassen', vertelt Middendorp. 'Toen was hij zich al overal enthousiast mee aan het bemoeien.' 'Technisch gezien ben ik natuurlijk geen eerstejaars, maar wel eerstejaarskook', nuanceert Weitering. Snijden is in elk geval zijn belangrijkste taak. 'Maar je

zou me ook souschef kunnen noemen.'

Op het menu staan onder meer: coquilles, pastinaaksoep, een piramide van paté of gorgonzolamousse, een huisgemaakte bitter- of brieibal, op dat rode spul, champignonconsommé, lamskotelet op een bed van zoete- en gewone aardappelpuree, een toren van silhouetpasta en een paarse citrusspoom. En als dessert: Anamaria's Strawberry Surprise, met macarons, champagnemousse en balsamicoparels.

'De coquilles moeten niet te rubberachtig worden. En de paté hebben we nog nooit zelf gemaakt', zegt Middendorp, terwijl ze de pastamachine op het aanrechtblad schroeft. 'Maar de allergrootste uitdaging', zegt Kalaj, 'zijn alle allergieën waarmee we moeten dealen.' Middendorp: 'Als hier je vaker kookt, ken je ze wel. Uien, gluten...' 'Noten, paddenstoelen, kokos, wortels, tomaten', vult Kalaj aan. De blender is weer even uitgegaaft, nu met een gelig goedje. 'A beautiful, lovely combination of flavours', constateert Kalaj tevreden.

'Wel lekker', luidt het oordeel van eter Jacob Sirks (20, rechten), enkele uren later over diezelfde pastinaaksoep. Om hem heen klinkt vooral het getik van bestek. In de keuken gaat het er wel anders aan toe. 'Heet-heet-heet!' roept Middendorp, terwijl ze met een pan richting de gootsteen loopt. Normaal, als er geen vrijwilligers zijn, moeten de eters

'De grootste uitdaging zijn de allergieën.'

Foto Taco van der Eb

na afloop van de mensa hun bord omkeren. Degenen met een gemerkt bord, moeten afwassen. Nu staan er al twee speciaal ingehuurd Catenianen met de spoel slang paraat. De brieballen gaan in de frituur en schone borden worden op alle vrije plekkjes uitgesteld. Kalaj probeert ze te tellen, terwijl Weitering de borden onder haar neus vandaan trekt om ze net even anders weg te zetten.

De bediening die met vieze borden terugkeert wordt direct weer de keuken uitgestuurd, inclusief borden. Spatels,

deksels en theedoeken wordt aan de kant gesmeten, maar alles is onder controle. 'Het gaat goed hoor', zegt Middendorp. 'Misschien iets te goed. Er móet haast nog wel iets misgaan.'

In de eetzaal is daar in elk geval niets van te merken. 'Ik vind de coquilles wel prima, en ik houd niet eens van vis', oordeelt Charlotte Koskamp (19, MST). 'Het voorgerecht is alvast geslaagd', vindt Pom van der Sanden (18, Japanstudies). 'Ik zit alleen nog te puzzelen op dat rode spul onder de bitterbal', zegt Sirks. 'Framboos?'

Nieuws

Studiefraudeboete

De overheid heeft opnieuw een zaak van een frauderende student verloren. Dat schrijft het Hoger Onderwijs Persbureau. De jongen woonde bij zijn ouders, maar had zich bij een ander adres ingeschreven om een uitwonende beurs te krijgen. Dat is ruim 2200 euro per jaar meer dan de inwonende beurs. De jongen heeft twee jaar gefraudeerd, maar hoeft maar één jaar terug te betalen. De regering mag namelijk niet meer dan één jaar terugvorderen, tenzij er aanvullend bewijs is. Dit aanvullende bewijs was er niet. De boete is nu dus 1100 euro.

Het ministerie van Onderwijs verloor eerder deze maand achttien andere zaken van frauderende studenten. Ze verloren omdat er ZP'ers waren ingehuurd als inspecteurs, en dat mocht niet van de rechter.

Gezonde kantines

Het Universitair Facilitair Bedrijf wil meer gezonde, duurzame en vegetarische producten verkopen in de universitaire kantines. Op sommige plekken liggen de zogenaamde 'Pure'-producten al in de schappen. Vanaf januari moeten ze overal te verkrijgen zijn. Ze zijn te herkennen aan de 'lindegroene' kleur van de borden en kommen, meldt de universitaire nieuwsbrief. De studenten krijgen onder meer verschillende water jars (grote glazen kannen met fruitig, gekruid water) en een groene snackautomaat met onder andere vegetarische kroketten.

Bijzondere boom

Het bestuur van Minerva plant vandaag samen met wethouder Paul Dirkse een Amur-kurkboom in het Plantsoen. Uiteindelijk zullen honderd bijzondere bomen samen de arboretumroute vormen door het Leidse Singelpark. Rond de Leidse singels wordt al langer gewerkt aan het langste stadspark van Nederland. Gisteren werden al twee wierrookceders en een krentenboom geplant. Komende zaterdag zijn twee zwarte elzen aan de beurt.

Shellprijs

De Leidse natuurkundige Anne Meeussen heeft de Shell Afstudeerprijs voor Natuurkunde gewonnen. Ze ontving de prijs afgelopen maandag bij de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (KHMW) te Haarlem. Bij de prijs hoort een geldbedrag van 5000 euro.

Meeussen deed fundamenteel onderzoek naar materiaalontwerp. Hierbij combineerde ze verschillende vakgebieden, waaronder wiskunde, kwantummechanica, klassieke mechanica en materiaalkunde. Ze paste een wiskundig concept uit de kwantummechanica toe op alledaagse materialen. De jury noemde de resultaten van haar onderzoek 'uniek'. Meeussen won in 2010 al de Jong Talent Aanmoedigingsprijs van de KHMW. (Zie ook p. 12.)

Uitgaven

Nederland besteedt 38,8% van haar publieke wetenschapsuitgaven aan onderzoek in de natuur- en technische wetenschappen. Dat blijkt uit een factsheet van het Rathenau-instituut, een organisatie die politiek en samenleving moet informeren over wetenschap. Nederland geeft met die 38,8% relatief weinig uit aan exacte wetenschap, vergeleken met andere landen. Dat is overigens ook een kwestie van definities: landbouw-onderzoek, waar Nederland traditioneel sterk in is en nog eens 9% van haar wetenschapsgeld in steekt, telt bijvoorbeeld niet mee. De vraag is ook hoe hoog het percentage eigenlijk zou moeten zijn. Dat is aan de politiek en daar geeft het Rathenau dus geen antwoord op. Wel laten ze zien dat er een verband lijkt te zijn tussen de hoeveelheid maak-industrie in een land en de publieke uitgaven aan bèta-research. Nederland ligt vrijwel aardig op de bijbehorende lijn. Je zou dus kunnen zeggen dat Nederland genoeg bètabestedingen heeft voor de hoeveelheid industrie die we hebben, of juist dat Nederland meer moet investeren als we meer industrie willen.

Universiteit moet bezuinigen

Onduidelijkheid over verdeling geld studievoorschot

Het tekort van 3,9 miljoen euro in 2017 is minder groot dan verwacht. Maar de Leidse universiteit moet wel bezuinigen.

DOOR VINCENT BONGERS Dat blijkt uit de begroting die maandag tijdens de universiteitsraad werd besproken.

De raad leverde kritiek op de begroting. Die is niet leesbaar genoeg en het is onduidelijk waar het geld gekoppeld aan de 'voorinvestering studievoorschot' heen gaat.

Uit de begroting 2017-2020 blijkt dat het negatieve resultaat voor 2017 minder groot wordt dan eerder verwacht. Het tekort van 3,9 miljoen euro hangt vooral samen met de voorinvesteringen studievoorschot. In 2016 werd nog uitgegaan van negatief resultaat van 7,3 miljoen euro.

Maar de vette jaren zijn voorlopig wel voorbij. De universiteit gaat dan ook na 2017 flink bezuinigen. Het gaat om zogeheten taakstelling van ongeveer zeven miljoen per jaar voor de periode 2018-2020.

In de Kadernota 2018, het document met de financiële plannen van universiteit voor de komende jaren, worden de bezuinigingsplannen verder uitgewerkt.

Het is de bedoeling dat het geld dat de afschaffing van de basisbeurs oplevert, gebruikt wordt voor studenten. Het duurt nog even voordat het ministerie van Onderwijs gaat betalen. Dus de universiteiten tasten eerst zelf in de buidel: de zogeheten voorinvestering studievoorschot.

De studenten in de raad willen graag dat scherper wordt gesteld waar dat geld terecht komt.

'De voorinvestering van het studievoorschot worden her en der genoemd in de begroting, maar er is nergens een echt goed overzicht te vinden van hoe dat geld verdeeld wordt', zei Sander van Diepen van studentenpartij ONS Leiden maandag tijdens de universiteitsraadsvergadering. 'Het is handig om daar toch een aparte paragraaf voor te

maken. Benoem specifiek waar de voorinvesteringen heen gaan.'

'Ik ben nog iets radicaler als het om de weergave van de voorinvesteringen gaat', zei Maria Tiggelaar van studentenpartij LVS. 'Wat mij betreft wordt daar een compleet apart boekje voor gemaakt dat verspreid kan worden. De faculteiten moeten ook duidelijk op hun begroting laten zien hoe het zit met de voorinvesteringen.'

'Er moet in ieder geval heel goed gecommuniceerd worden naar studenten', aldus Van Diepen. 'Het hoeft geen boekje te zijn. Een mooie

'dit is jullie geld en hier wordt het in gestoken' infographic op social media, kan natuurlijk ook.'

Er kwam meer kritiek op de begroting. Van Diepen: 'De leesbaarheid van de begroting is een punt. Ik zit toch al wat langer in de raad, en voor mij is het al een uitdaging om dit stuk te begrijpen. Voor raadsleden die nieuw zijn, is het nog lastiger.

'Er staan heel veel afkortingen in, maar er is nergens terug te vinden waar die nu precies voor staan. Er is een register nodig waarin staat wat die afkortingen betekenen.'

Ook de LVS vindt dat de begro-

ting inzichtelijker moet worden. Tiggelaar: 'Het is ons werk om de begroting te lezen, maar er zijn meer mensen die de begroting willen doornemen. Als een stuk dan vol met afkortingen staat, dan hebben zij geen idee waar het over gaat.'

Alderik Oosthoek van ONS Leiden merkte op dat er weinig tijd is om de begroting te doorgronden: 'Ik vind het frappant dat we de begroting pas heel kort voor de vergadering krijgen. We hebben pas afgelopen week het document gekregen. Voor een begroting van honderden miljoenen, vind ik dat wel laat.'

Minister loog over affaire Maat

Minister Van der Steur loog tegen de Tweede Kamer in de affaire rond hoogleraar George Maat, blijkt uit stukken die de Volkskrant openbaar wist te maken.

Gepensioneerd anatomie-hoogleraar George Maat had in 2015 een lezing gehouden over de slachtoffers van de neergeschoten MH17. Er zat een cameraploeg verstopt in de zaal. De lezing kwam op tv, en Van der Steur reageerde onmiddellijk: Maats optreden was 'buitengewoon onsmakelijk en ongepast'. Dat bleek te snel geconcludeerd.

Van der Steur had vervolgens maanden nodig om dat toe te geven en om informatie over de zaak openbaar te maken. Hij kreeg in de Tweede Kamer een motie van wantrouwen aan zijn broek, maar overleefde die.

Om de mails van politie en justitie boven water te krijgen, deed de Volkskrant een beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). Daaruit blijkt onder meer dat Maat meer op non-actief werd gezegd omdat de minister dat wilde. Van der Steur had echter juist altijd

gezegd dat dit besluit eigenstandig door de politie was genomen.

Maat had al zo'n vermoeden. 'De minister heeft zelf ingegrepen, weet ik van bronnen die erbij waren, zei hij in januari nog tegen Mare. 'De politie schreef uiteindelijk wat Van der Steur wilde horen.'

Omdat Van der Steur uitsluitend zwartgelakte informatie die wereld in stuurde, besloot Maat om zelf maar zijn dossier openbaar te maken. Hij mocht het inzien, schreef het in zes uur over, en publiceerde het via Mare.

Het lijkt erop dat dat helemaal niet de bedoeling was: in één van de mails vraagt iemand van het Bureau Secretaris-Generaal 'waarom Maat inzage heeft gekregen in de stukken op een manier die verder ging dan de vertrouwelijke inzage aan TK? Daar gelden namelijk strikte regels voor: 1. Mag alleen worden ingezien, dus niet toegestaan om kopieën, foto's te maken of zaken over te schrijven, dat wordt ook door TK bewaakt. 2. Er mag in het openbaar niet over worden gesproken. Mijn vraag is of met Maat afspraken aan de voorkant zijn gemaakt over de condities waarop hij het mocht inzien, zo ja welke waren dat, zo nee, waarom is dat niet gebeurd.' BB

Selectief deurbeleid Next en de Kroeg

Raadvragen na undercoveractie bij Leidse horeca

Donkere en Marokkaans ogende jongens komen sommige Leidse uitgaanstenten minder gemakkelijk binnen, volgens *Undercover in Nederland*. 'Er is enorm geknipt in dat programma', zegt een horeca-eigenaar. De PvdA, GroenLinks en de VVD stellen vanavond raadvragen.

DOOR MARLEEN VAN WESEL In de uitzending van het SBS-programma *Undercover in Nederland* van afgelopen zondagavond stuurde presentator Alberto Stegeman drie groepjes jongens naar cafés en discotheken in vijf Nederlandse steden, waaronder Leiden. Een blank groepje kwam moeiteloos binnen in de vijf geteste Leidse uitgaanstenten. Met het groepje donkere jongens en het groepje met een Marokkaans uiterlijk liep het iets anders af. Zij kwamen de Next niet binnen, omdat ze geen collegekaart konden tonen. Op Nextleiden.nl staat weliswaar: 'Je kunt op vertoon van je collegekaart naar binnen v.a. 18 jaar. Onze gastheren zullen dit altijd controleren.' Opvallend is dat het blanke groepje slechts op vertoon van hun identiteitsbewijzen wél binnen mag.

Ook in de Kroeg komen de donkere jongens niet binnen. De beveiliging vindt het 'een vaag verhaal' dat de jongens van buiten Leiden voor een avondje stappen hierheen zijn gekomen. 'Als de beveiligers zien dat de donkere jongens niet uit Leiden komen, slaat de sfeer volledig om', zegt Stegeman voor alle duidelijkheid nog eens in de voice-over. De andere twee groepjes, eveneens niet afkomstig uit Leiden, zijn dan al binnen.

Mas Y Mas en Odessa, ook getest, hebben volgens Stegeman 'een liberaal deurbeleid'. Bij Studio de Veste kwam ook iedereen binnen, al moeten de donkere jongens wel hun id-bewijs laten zien.

De eigenaar van de Kroeg liet in de uitzending met een schriftelijke verklaring al weten 'in algemene zin niet mensen op afkomst, ras of huidskleur te weigeren'. Waar nodig zegt hij maatregelen te nemen. 'Dat is niet nodig, zo is gebleken', laat eigenaar Martin ('Ik heet Martin de Kroeg') aan *Mare* weten. 'Er is enorm geknipt in dat programma. Het ging de jongens die aan de deur stonden om de houding van die personen.'

De Next was gisteren niet telefonisch bereikbaar voor commentaar. De partijen PvdA, GroenLinks en de VVD hebben aangekondigd van-

Archieffoto van een uitsmijter bij Club Hifi, die overigens niet in de uitzending zat.

Foto Taco van der Eb

avond vragen te stellen in de Leidse gemeenteraad.

Stegeman ging ook naar Arnhem, Breda, Groningen en Den Haag.

Alleen in Groningen kwam iedereen binnen. In Den Haag, waar de donkere jongens in drie tenten geweigerd werden en de Marokkaanse

in eentje, heeft een wethouder al aangekondigd om net als in het verleden *mystery guests* in te zetten in het uitgaansleven.

Fragmenten uit het filmpje van de ontgroeningsactie van Sjaap Eisjodies.

Rector: 'Ik schaam me kapot'

> Vervolg van de voorpagina

Door de Hitlergroet werd de suggestie gewekt dat het ging om extreemrechtse jongeren. De barman van Lazarus, die het zag gebeuren, zei toentertijd tegen Omroep West dat hij er eerst vanuit ging dat het om een studentengrap ging, totdat de jongen zijn hand in de lucht stak.

De gemeente deed aangifte en de jongens werden 12 november opgepakt door de politie. Volgens het Openbaar Ministerie loopt het onderzoek nog, en is nog niet besloten of de zaak voor de rechter komt. Dat besluit komt over enkele weken, zegt een woordvoerder van het OM. Quintus benadrukt in een reactie dat 'het Nederlands recht altijd prevaleert boven interne sancties van onze vereniging'.

Rector magnificus Carel Stolker reageert geschokt op het bekladde regenboogpad. 'Ik schaam me kapot', liet hij woensdagochtend via

Twitter weten. 'Zijn dit ónze studenten?' De Universiteit Leiden onderneemt voornamelijk geen stappen, zegt woordvoerder Caroline van Overbeeke. Ze willen eerst kijken wat het onderzoek van Quintus, het OM en de politie voortbrengt.

De leden van Sjaap Eisjodies werden eerder op het matje geroepen. In 2012 liepen vier leden naakt door de Haarlemmerstraat, nadat zij voor de ontgroening de opdracht kregen in de media te komen. Quintus schorsde vervolgens 25 leden en legde het dispuut daarnaast een boete van duizend euro op.

Mare-columnist en 'Sjaap'-lid Matijn de Groot zegt dat buiten de ontgroeningscommissie en de eerstejaars, de dispuutleden niets afwisten van de actie. Hij en zijn dispuutsgenoten zijn wel 'teleurgesteld', zegt hij. De geschorste leden zijn momenteel niet bereikbaar. Volgens De Groot heeft de politie eerder hun telefoons ingenomen voor onderzoek. **AK**

Meer helderheid nakijktermijn

De studenten in de universiteitsraad willen een verscherping van de nakijktermijn in de onderwijs- en examenregelingen (OERen) van de universiteit.

De regels voor het collegejaar 2017-2018 werden maandag in de raad besproken. 'We horen vaak dat de termijn van vijftien werkdagen die staat voor het nakijken van tentamens vastgesteld is in de regeling niet gehaald wordt', zei Niels Westera van studentenpartij ONS Leiden en voorzitter van de raadscommissie Onderwijs en Onderzoek.

'Als dat gebeurt, vraagt de docent om uitstel. Dat moet dan gecommuniceerd worden naar de studenten. We zouden graag wat specifieker in het OER willen opnemen op welk moment student dan wel precies zijn cijfer krijgt. En er moet ook een maximale termijn vastgelegd worden aan de verlenging als een docent het niet in vijftien dagen redt.'

Maria Tiggelaar van studentenpartij LVS reageerde: 'En wat gebeurt er als een docent het ook niet in de verlenging haalt? Kun je dan iemand een sanctie opleggen? En is dat wenselijk?'

De raad is daar nog niet over uit. Tiggelaar had de nodige bedenkingen over het voorstel: 'Ik ga helemaal niet uit van het slechte in de mens. Maar als je een verlenging opneemt in de OERen, hoeveel waarde heeft die eerste termijn van vijftien dagen dan nog?'

Mogelijk gaan docenten zich dan al richten op de extra tijd.

Volgens universitair hoofddocent psychologie Véronique De Gucht (FNV Overheid) zal dat niet gebeuren.

'Je moet er niet van uitgaan dat docenten hier voordeel bij hebben. Ze gaan het nakijken van tentamens niet zo lang mogelijk uitstellen. Dat is juist iets dat je zo snel mogelijk wilt afronden. Maar er zijn altijd

situaties denkbaar waarbij het toch niet lukt. Het is mijzelf ook een keer overkomen. Er moest in dat geval iets opnieuw berekend worden door het ICLON. Dat kost tijd.'

Westera maakte ook nog een opmerking over het automatisch aanmelden voor het tentamen bij de inschrijving voor een vak.

'Het zou mooi zijn als dat zou kunnen. Er loopt een pilot bij de Faculteit Governance and Global Affairs in Den Haag. We worden graag op de hoogte gehouden van die proef.'

Studenten willen die automatische inschrijving heel graag. Dat voorkomt dat studenten zich vergeten aan te melden voor een tentamen.

De universiteit is huiverig. Het verschil tussen het aantal studenten dat zich heeft ingeschreven en het aantal studenten dat zich ook daadwerkelijk meldt in de tentamenzaal kan groot zijn. En dat zorgt voor allerlei problemen met zaalhuur en beschikbare tafels en stoelen. **VB**

Chronisch overspannen

'Een referendum is een soort studentenfeest waarbij een ander de rommel mag opruimen; bij reguliere verkiezingen moet je dat zelf doen.'

Hoogleraar Staatsrecht Wim Voermans – overigens geen tegenstander van referenda – tijdens zijn Cleveringa-lezing (26 november).

'Anno 2016 steunt een kwart van de Nederlanders een partij die de verkiezingen ingaat met de belofte alle moskeeën en islamitische scholen te sluiten en de Koran te verbieden. (...) Vanuit de samenleving had een eensgezind 'Dit nooit!' moeten klinken, maar tot nu toe blijft het stil.'

Historicus Bart van der Boom over de nagedachtenis aan diezelfde Cleveringa (de *Volkskrant*, 22 november)

'Een peiling is een steekproef. Als bureau X twee identieke peilingen zou houden onder elk tweeduizend willekeurig gekozen kiezers, dan is het zéér onwaarschijnlijk dat de uitkomst exact dezelfde zal zijn. Dat is de aard van het beestje, en dat wordt nog wel eens misverstaan.'

Hoogleraar kiezersonderzoek Joop van Holsteyn. (*NRC Handelsblad*, 27 november)

'Het zpp-leger is de resultante van extreem doorgevoerde bezuinigen op personeel in het hoger onderwijs. In een periode van twintig jaar zijn de sociale zekerheden voor een grote groep hoogopgeleide werknemers stelselmatig afgebouwd. Dat is iets waar we ons collectief voor mogen schamen. Het model is niet duurzaam. Hoe goed en bevlogen hij ook is, een

overwerkte docent, die niet fatsoenlijk wordt betaald, trekt het op een gegeven moment niet meer. Wie wil nog studeren aan een universiteit waar de docenten niet worden gewaardeerd en chronisch overspannen zijn?'

Ellen ter Gast, zpp-docent aan onder meer de Universiteit Leiden. (*de Volkskrant*, 22 november).

'Blijdschap werd vaker toegeschreven aan iemand met een muts en sjaal, dan aan iemand met een nikab. Ik denk dat dat te maken heeft met een negatief stereotype dat een islamitisch hoofddeksel oproept.'

Psychologe Mariska Kret doet onderzoek naar herkenning van emoties. Een gezichtssluier maakt dat niet makkelijker. Er lijkt ook meer aan de hand dan alleen het bedekken. (*PZC*, 23 november)

Iedereen heeft recht op Zorg en Zekerheid

Jouw voordeel via Universiteit Leiden:

- 10% korting op je basisverzekering
- 15% korting op je aanvullende verzekering

Stap voor 31 december 2016 over en je krijgt
10% extra korting op je aanvullende verzekering!

Regel het direct via zorgenzekerheid.nl/universiteit leiden

'Pesters laten zien dat ze sterk zijn en in opstand durven te komen tegen volwassen normen.' Illustratie Norman Rockwell

Pesters zijn populair

> Vervolg van de voorpagina

Van Geel: 'Wat we wel weten over die persoonlijkheidstrekken is dat uit tweelingstudies blijkt dat veel van hen een genetische basis hebben. Eeneiige tweelingen hebben meer gemeenschappelijke genen dan twee-eiige tweelingen, dus als die eerste soort tweelingen een bepaalde eigenschap vaker gemeen hebben, speelt genetica een rol.'

Dat wil overigens niet zeggen dat je gedrag volledig voorgeprogrammeerd is, benadrukt hij. 'We leren ook met onszelf omgaan. Jij en ik zouden bijvoorbeeld even hoog kunnen scoren op een test voor introversie, en ons toch heel anders kunnen gedragen in de omgang met vreemden.'

Ook is duidelijk dat eigenschapscores voorspellende waarde hebben voor het gedrag. Van Geel haalt een Canadees-Amerikaanse studie aan, waarin mensen die hoger scoren op een sadisme-test vervolgens ook vaker bereid blijken een pissebed in een pissebedden-vermorzelaar te stoppen. Voor wie zich zorgen maakt: de omgebouwde koffiemolen die als vermorzelmachine werkte, was door de onderzoekers omgebouwd, zodat hij wel herrie maakte, maar niet het diertje fijnmaakte. Ook is sadisme bijvoorbeeld een voorspeller voor delinquent gedrag.

Wat Van Geel en zijn collega's uiteindelijk hopen, is dat hun onder-

zoek helpt voorspellen wie er in de toekomst gaat pesten, of wie er juist een grote kans heeft om pestslachtoffer te worden. 'Dat zou ik echt mooi vinden. Dit onderzoek is pas een eerste kleine stap in die richting.'

Waarom pesten adolescenten? Van Geel: 'Omdat het loont. Pesters zijn populair, ze laten zien dat ze sterk zijn en in opstand durven te komen tegen volwassen normen. Ze daten eerder, en hun klasgenoten spreken zich niet snel uit tegen het gedrag, uit angst om zelf te worden aangepakt. Het wordt gezien als iets dat leidt tot succes, en het wordt vaak niet bestraft. Dus het blijft bestaan.'

'Eigenschappen als dominant gedrag of het afpakken van voedsel, zouden in het evolutionaire verleden van de mensheid een voordeel hebben kunnen opleveren. Sadisme speelt daar misschien een rol in: als je het leuk vindt om soortgenoten pijn te doen, maakt dat het waarschijnlijker dat je het ook gaat doen. Vergelijk het met seks: evolutiebiologisch gezien dient het de voortplanting, maar de meesten van ons hebben seks omdat we dat plezierig vinden.' En we vinden het plezierig, omdat mensen en dieren die graag seks hebben zich vaker voortplanten, en dus meer kans hebben op succesvol nageslacht.

Van Geel: 'Het is waarschijnlijk ten dele waar dat adolescenten pesten omdat ze berekenend te werk gaan. Onze studie suggereert dat ze het ook zouden kunnen doen omdat

ze het leuk vinden. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten, ze kunnen sadistisch plezier beleven aan pesten en er ook populairder van worden.'

Wat hebben we aan dat inzicht? 'Het maakt het verhaal moeilijker. Het geeft aan dat we niet te licht moeten denken over pesten. We weten uit onderzoek dat bestaande anti-pest-interventies niet altijd zo succesvol zijn als zou moeten. Een mogelijke evolutionaire basis en voordelen van pesten suggereren dat pestgedrag maar heel moeilijk aan te pakken is. We weten al dat psychopathie en persoonlijkheid slechts heel moeilijk te veranderen zijn; misschien is dat met pest-

ten ook zo. Dan moeten anti-pest maatregelen dus ook intensief zijn; een eenvoudige maatregel als een anti-pest-contract kan dan niet werken. Dat antwoord biedt geen *quick fix*, maar is wel reëler.'

En volwassen pestkoppen? 'Wij zijn de afdeling *child and adolescent studies*; mijn eigen onderzoek houdt daarbij op. We weten echter dat pesten ook op de werkvloer gebeurt, en ook daar hangt gepest worden samen met depressie. Het is dus niet iets waar volwassenen wel mee kunnen omgaan. Pesten doet niet alleen kinderen pijn.'

DOOR BART BRAUN

Cyberpesten

'Je moet bij cyberpesten oppassen voor het argument "Je vraagt er toch zelf om"', zegt Van Geel. 'Je hoeft niet op sociale media-sites, maar ik kan me voorstellen dat kinderen en adolescenten daar plezier aan beleven. Je zou willen dat iedereen op een veilige manier gebruik kan maken van zulke sites. Aan andere vormen van cyberpesten kan je je moeilijker onttrekken: als je bedreigende of beledigende berichtjes krijgt op je telefoon, bijvoorbeeld.'

'Wat ook gebeurt: iemand krijgt een schop op het schoolplein, dat wordt gefilmd en een dag later heeft de hele school het gezien via YouTube.'

Cyberpesten hangt nauw samen met "gewoon" pesten, aldus de psycholoog, maar er zijn ook verschillen.

'Zo ontdekten we eerder dat cyberpesten sterker samen lijkt te hangen met zelfmoordgedachten van de slachtoffers dan gewoon pestgedrag. Dat komt vermoedelijk doordat de slachtoffers vernederd worden voor een breder publiek, en negatieve ervaringen kunnen herbeleven – door dat filmpje nog eens te bekijken, bijvoorbeeld. Cyberpesten roept ook nieuwe vragen op: zijn er bijvoorbeeld slachtoffers die online heel handig zijn, en hun schoolplein-bullies op het internet terugpakken?'

TBS

Als iemand is opgepakt voor een misdrijf, kan het voor de straf behoorlijk uitmaken of de verdachte lijdt aan een psychiatrische aandoening of persoonlijkheidsstoornis. Je kan bijvoorbeeld gedwongen opgenomen worden, en pas vrijkomen als de psychiater je genezen verklaart.

Een van de instrumenten die gebruikt worden bij de psychologische beoordeling van verdachten is de Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2. Dat is de meest gebruikte persoonlijkheidstest ter wereld; psychologen gebruiken hem om te helpen bij het opstellen van een behandelplan, er zijn werkgevers die hem afnemen om te zien of je in het team past. Psychologe Marleen Spaans onderzocht voor haar proefschrift onder meer of die MMPI-2 wel zo geschikt is in een forensische setting. Iemand die zelf naar een psycholoog komt voor een behandeling, heeft er alle belang bij de vragen zo eerlijk mogelijk te beantwoorden. Dat is bij iemand die TBS en dwangverpleging vreest niet zo. Kan je desondanks met die test verdachten indelen in verschillende profielgroepen? Het antwoord is: technisch gesproken wel. Uit Spaans' resultaten kwam één cluster van daders zonder psychische problemen, en een cluster van mensen die op vrijwel alle schalen hoger scoorden. Daar heb je dus niet zo heel veel aan. Spaans waarschuwt dat forensisch psychiaters de test uitsluitend zouden moeten gebruiken om de aanwezigheid van psychopathologie te screenen, en niet om verder onderscheid te maken.

Slankverpakking

Verpakkingen die er dun uitzien, wekken de suggestie die de inhoud gezonder voor je is. Dat schrijven wetenschappers in het vakblad *Appetite*. Eerste auteur is Iris van Ooijen, psychologe bij Bedrijfs-wetenschappen. De onderzoekers photoshopten verschillende verpakkingen voor drinkyoghurt en saladedressing in elkaar, en vroegen hun proefpersonen vervolgens wat ze dachten dat het vetpercentage van de inhoud was. Hoe smaller het flesje, hoe lager de ingeschatte hoeveelheid vet. In een vervolgstudie moesten de proefpersonen zich inbeelden dat ze wilden afvallen, of juist dat ze op zoek waren naar iets extra lekkers omdat ze dat verdiend hadden. De "afvallers" kozen voor de kleinere flesjes. Zo'n smalle verpakking maakt het ook makkelijker om het product te herkennen in een druk en schreeuwrig winkelschap, bleek uit een laatste proefje. Wat dit nou allemaal betekent voor de verkoop, blijft vooralsnog onduidelijk, waarschuwen de auteurs. Het zou bijvoorbeeld best kunnen dat consumenten de langwerpige fles kopen omdat ze denken de inhoud gezonder is, maar er vervolgens ook minder van in hun glas doen omdat ze gezonder willen leven.

Kunstknie

Mensen die een kunstheup of een nieuwe knie hebben gekregen, kunnen na hun operatie beter en met minder pijn bewegen. Dat doen ze ook echt, blijkt uit een onderzoek van het Leids Universitair Medisch Centrum. Sterker nog: mensen met een gewrichtsprothese bewegen zelfs ietsje meer dan de gemiddelde Nederlander van hun leeftijd en geslacht. Helemaal verrassend is dat niet: alle uurtjes bij de fysiotherapeut tellen ook als beweging. Omdat de beweegtijd is vastgesteld met een vragenlijst zou het verschil in werkelijkheid wel eens kleiner kunnen zijn. Eigenlijk zou je een vervolgstudie met stappentellers moeten doen, schrijven de onderzoekers in *Rheumatology*.

De eerste keren

Foto Taco van der Eb

Even wachten tot ik achttien ben

Ruim zesduizend nieuwe studenten kwamen dit collegejaar naar Leiden. Mare volgt hun inburgering, van de eerste kamer, tot college, tentamen en gala.

Wie: Joris Hagenbeek (17)
Uit: Sneek, Friesland
Studie: Life Science & Technology (LST)

'In Sneek heb ik een normaal drumstel staan', vertelt Joris Hagenbeek vanachter zijn elektronische drumstel, op zijn kamer aan het Flanorpad. 'Ergens in dit pand woont nog een drummer. Die hoor je overal, terwijl je dit geluid

buiten mijn kamer nauwelijks hoort. Drummen is een grote hobby.'

Sinds hij dit collegejaar in Leiden begon met studeren, heeft hij er nog een hobby bij: surfen. 'Een paar meiden van mijn groepje namen tijdens de El Cid-week een proefles bij surfvereniging Plankenkoorts. Ik wilde wel mee. Het was lekker weer en de sfeer was relaxed. Later die week heb ik er nog gegeten. We waren niet eens ingedeeld, maar ze zeiden: "We hebben een pan vol eten en genoeg borden."

'Dat was wel een verrassing: ik had vooraf alleen maar gehoord over Minerva, ontgroeningen, en dat je er echt bij moest passen. Bij Plankenkoorts hoort iedereen er gewoon bij.'

Leiden kende hij verder alleen van de open dag van de universiteit en een paar hospiteeravonden. 'Nu leer ik de stad een beetje kennen, maar uitgaan is er nog niet echt bij, omdat ik zeventien ben. Soms laten ze je wel binnen, maar ik zoek het liever niet op. Ik wacht gewoon. In januari word ik achttien, dus ik ben er bijna. En tot die tijd: op huisfeesten geldt natuurlijk niet wat in de kroeg geldt. Ik hoorde dat in Studio De Veste veel bandjes spelen. Daar wil ik straks wel heen. En in Gebr. De Nobel komt veel leuks.'

Zijn studie bevat wel. 'Op de middelbare school vond ik microbiologie interessant. Daar heb ik een studie bij gezocht. Hier vind ik zelfs vakken

leuk waar ik op de middelbare school niet goed in was, zoals calculus en natuurkunde. We hebben vrij veel contacturen, dus ik ben veel tijd kwijt aan studeren. En ook wel aan op kamers leren wonen. Als je vergeet brood te kopen, heb je dus gewoon geen lunch. Nou ja, dat heb je snel genoeg door.'

Met elf huisgenoten deelt hij een ruime fusie met bankstellen, drie koelkasten en een groot televisiescherm. 'Op andere hospiteeravonden kreeg ik van die standaardvragen. Hier kwamen niet zo veel mensen op af, dus ik kon alle bewoners een of twee spreken. En dan lekker over iets randoms beginnen.'

In Sneek komt hij niet zo vaak meer.

'Het is drie uur met de trein, als je geluk hebt dan. Als ik ga, ga ik meteen een heel weekend. Maar hier is het ook heel relaxed. Morgen is het Sinterkerstdiner, maar iedereen doet voornamekelijk z'n eigen ding.'

Op een surfplank heeft hij al even niet meer gestaan. 'In principe kun je altijd surfen, maar de normale lessen stoppen in de winter. Ik heb ook nog geen spullen, zoals een goed wetsuit. Op borrels en bij de schaft, het verenigingsseten, ben ik wel te vinden. En volgende week vieren we Sinterklaas. Daarvoor wordt een of andere Sint geregeld.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis.
Leiden-Noord, 21 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, brugklas vmbo. *Engels, 4vmbo. *Wiskunde, 2mavo. *Wiskunde, 2vmbo. *Aardrijkskunde, biologie, Engels, 3vmbo-basis. *Wiskunde, Nederlands, brugklas havo-vwo. *Rekenen, 3mbo-ROC. *Biologie, aardrijkskunde, Engels, brugklas vmbo-kader. *Wiskunde, Engels, brugklas, havo. *Wiskunde, 2havo-vwo. *Wiskunde, 2vwo. *WiskundeA, 4vwo. *Engels, 4havo. * Natuur- en scheikunde, Nederlands, 4havo. **Leiden-Zuid**, 13 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 2mavo. *Engels, 5vwo. *Wiskunde, brugklas, havo-vwo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Academische Agenda

Prof.dr. J.F. Brosschot zal op vrijdag 2 december een oratie houden bij benoeming tot bijzonder hoogleraar namens de Stichting voor Onderzoek naar Psycho-sociale Stress bij de faculteit Sociale Wetenschappen met als leeropdracht Psycho-Fysiologische Mechanismen van Alledaagse Stress. De titel van de oratie is 'Dagelijks paraat voor 't nooit geschiedend kwaad'.

Dhr. A.J.H. van der Torren hoopt op maandag 5 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Growing oxide thin films in a Low-Energy Electron Microscope'. Promotor is Prof.dr. J. Aarts.

Mw. C.L.I. Gielen hoopt op dinsdag 6 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Etiology, diagnosis and prevention of blood loss in coronary artery bypass surgery'. Promotoren zijn Prof.dr. R.J.M. Klautz en Prof.dr. H.C.J. Eikenboom.

Mw. M.A. Spaans hoopt op dinsdag 6 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Personality Pathology in a Forensic Setting'. Promotoren zijn Prof.dr. P. Spinhoven en Prof.dr. E. de Beurs.

Dhr. Arbainsyah hoopt op dinsdag 6 december

om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The impact of Sustainable Forest Management on plant and bird diversity in East Kalimantan, Indonesia'. Promotoren zijn Prof.dr. G.R. de Snoo en Prof.dr. H.H. de Jongh.

Mw. P. Grootens-Wiegers hoopt op dinsdag 6 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Targeted Informed Consent'. Promotor is Prof.dr. J.M. van den Broek.

Dhr. M.B. Bartheld hoopt op dinsdag 6 december om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Advancements in pulmonary endosonography'. Promotoren zijn Prof.dr. K.F.G. Rabe en Prof.dr. J.T. Annema (AMC A'dam).

Dhr. A. Adhitya hoopt op woensdag 7 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Biophysical feedbacks between seagrasses and hydrodynamics in relation to grazing, water quality and spatial heterogeneity: consequences for sediment stability and seston trapping'. Promotoren zijn Prof.dr. G.R. de Snoo en Prof.dr. P.M.J. Herman (Univ. Nijmegen).

Mw. J.J. Aardoom hoopt op woensdag 7 december

om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Just a click away...'. Promotoren zijn Prof.dr. P. Spinhoven en Prof.dr. E.F. van Furth.

Mw. T. Semenova hoopt op woensdag 7 december om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Fungi of the greening Arctic'. Promotor is Prof.dr. E. Smets.

Dhr. J. Kamphuis hoopt op woensdag 7 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Verbal Aspect in Old Church Slavonic'. Promotor is Prof.dr. J. Schaeken.

Mw. A. van Rongen hoopt op woensdag 7 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The impact of obesity on the pharmacokinetics of drugs in adolescents and adults'. Promotoren zijn Prof.dr. C.A.J. Knibbe en Prof.dr. J.N. van den Anker (EUR MC).

Mw. S.L. Vriezinga hoopt op woensdag 7 december om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Coeliac Disease: Prevention and Improvement of Care'. Promotor is Prof.dr. E.H.H.M. Rings.

Mw. R. Liu hoopt op donderdag 8 december om

10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The activation mechanisms of G protein-coupled receptors'. Promotor is Prof.dr. A.P. IJzerman.

Dhr. A. Massink hoopt op donderdag 8 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Allosteric modulation by sodium ions and amilorides of G protein-coupled receptors'. Promotor is Prof.dr. A.P. IJzerman.

Mw. S.J.G. Ernst hoopt op donderdag 8 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Magic of Projection'. Promotoren zijn Prof.dr. C.J.M. Zijlman en Prof.dr. J.C. Wesseling.

Dhr. F.C.A. van Haasteren hoopt op donderdag 8 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Fatsoenlijke flexibiliteit'. Promotor is Prof.mr. P.F. van der Heijden.

Dhr. J. Westerman hoopt op donderdag 8 december om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'De Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Doornik: onafhankelijkheidsmonument voor een bisdom'. Promotor is Prof.dr. A.J.J. Mekking.

We waren een mortuarium

Voorzitter van Artsen Zonder Grenzen over de ebola- en vluchtelingen crisis

Joanne Liu met jonge Ethiopische patiënt.

Foto's Artsen Zonder Grenzen

Artsen Zonder Grenzen worstelde met de ebolacrisis, vertelde internationaal voorzitter Joanne Liu vorig week tijdens het college dat ze gaf als Cleveringahoogleraar. In haar oratie ging ze tekeer tegen het 'hardvochtige en hypocriete' Europese vluchtelingenbeleid.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'Een verhaal van mislukkingen', noemt Joanne Liu, internationaal president van *Medicins sans Frontières*, de strijd tegen de ebola-epidemie in West-Afrika. In de volle collegezaal van het Leids Universitair Medisch Centrum vertelt ze hoe het virus zich relatief ongemerkt kon verspreiden, voordat het een epidemie werd die duizenden mensen het leven kostte. Hoe moeilijk het was om de wereld te mobiliseren. En hoe lastig het bleek, steeds opnieuw, om mensen zich te laten behandelen.

'We gaven het verkeerde signaal. We vroegen mensen om bij ons te komen sterven, ver van hun familie, in een geïsoleerd gebouw met mannen in ruimtepakken. Dat wil niemand.'

Liu (1965), geboren in Canada als dochter van twee Chinese immigranten, studeerde geneeskunde in Montréal. Twintig jaar geleden ging ze voor het eerst op een missie met Artsen Zonder Grenzen, de

organisatie waaraan ze sinds 2013 aan het hoofd staat. Maar de laatste jaren zijn moeilijk geweest, zegt ze. Het bombarderen van ziekenhuizen in Syrië en Afghanistan, de vluchtelingen crisis en de ebola-uitbraak in 2014. Dit jaar is de arts Cleveringa-hoogleraar.

Ze is uitgesproken en mengt zich in maatschappelijke discussies en is niet bang voor harde standpunten. Ze stond meerdere malen voor zalen van internationale delegaties om haar zaak te bepleiten. Tegenover de UN Security Council beklagde ze zich eerder dit jaar over de bombardementen op Syrische ziekenhuizen in Aleppo. Artsen Zonder Grenzen weigerde, onder haar leiding, alle subsidie van de Europese Unie (60 miljoen) uit protest tegen de Turkije-deal en de behandeling van vluchtelingen (zie kader, en het verhaal op blz. 10).

Tijdens het hoogtepunt van de ebola-epidemie, september 2014, neemt ze het woord in een zaal bij een conferentie van de Verenigde Naties. De hulp, die eerder was toegezegd, was 'too little', en 'too late.' Op dat moment zijn tienduizenden mensen besmet en is een groot deel gestorven, óók een aantal AzG-medewerkers. Het is de periode dat de klinieken in de regio zo tekort schieten, dat ze alleen de allerzwaarste patiënten accepteren. 'Mensen komen daar om te sterven.' De staf is overweldigd en kan de toestroom

van zieken niet aan. En het virus is ondertussen nauwelijks tegen te houden.

'We hebben de strijd de afgelopen zes maanden verloren', vertelde ze de aanwezige diplomaten. 'We moeten hem de komende drie maanden winnen.' Ze vroeg om militaire hulp en biohazard-experts, om de ziekte te kunnen uitroeien. 'If the world doesn't show up, we pull out.'

In de periode ervoor had Liu al zo'n vijfhonderd interviews gehouden om aandacht te vragen voor de crisis in Afrika. Die was vanaf juni al 'onhoudbaar', zegt ze. 'Eerdere ebola-uitbraken hadden misschien enkele honderden slachtoffers. Maar dit werden er duizenden, dus er was echt hulp nodig.' Die bleek langzaam op gang te komen: ook de mediastrategie haalde in het begin weinig uit. Pas in augustus 2014 erkende de World Health Organisation dat er sprake was van een noodsituatie. 'Maar erkenning is nog geen hulp', zegt Liu.

Die hulp kwam maar langzaam op gang. 'Militaire afdelingen en gezondheidszorg gingen samenwerken. Er kwamen meer bedden, maar het was nog niet genoeg. We waren meer een soort mortuari-

um.' De samenwerking noemt ze 'goed en slecht'. Militairen hebben een strakke organisatie, en volgen vooral bevelen op. Dus toen het virus iets afnam, kwamen ze bijvoorbeeld in een dorp waar die week geen zieken meer waren. Dan wilden we dat ze naar een ander dorp gingen, waar nog wel ebola heerste. Maar dat ging dan niet, dat waren niet hun orders.'

De organisatie maakte zelf ook fouten, zeker in het begin van de epidemie. Het virus verspreidde zich ruim drie maanden onopgemerkt door Guinee, Sierra Leone en Liberia. Het werd niet herkend, omdat de ziekte niet zo bekend was in de regio – het kwam wel in andere delen van Afrika voor, maar het bleef altijd beperkt tot een klein gebied. Daarnaast heerst er angst, een wantrouwen in de overheid en is er slecht functionerende gezondheidszorg. Ook begrafenisrituelen vormden een probleem. De lijken van overleden slachtoffers zijn namelijk nog steeds besmettelijk. Bij de begrafenissen is het traditie voor de familie de overleden persoon aan te raken, waardoor het virus zich verder kon verspreiden.

'Het kostte ons maanden om

mensen ervan te overtuigen hen te laten behandelen', zegt Liu. 'Het moet van twee kanten komen. Een epidemie begint en eindigt in de lokale gemeenschap.'

Toen het in maart 2014 duidelijk werd dat er een epidemie gaande was, waren de overheden van getroffen landen desondanks aarzelend met het slaan van alarm. De wereld laten weten dat je getroffen bent door een dodelijk virus, heeft namelijk ook een averechts effect. Liu: 'Als een land getroffen wordt, worden ze nog steeds niet helemaal uitgeroeid, en Liu spreekt van een 'long race to the finish'.

De explosieve verspreiding van de ziekte stopte uiteindelijk, en beperkte zich tot kleinere gebiedjes op het platteland. De huidige epidemie is nog steeds niet helemaal uitgeroeid, en Liu spreekt van een 'long race to the finish'.

Ruim 28 duizend mensen raakten besmet, waarvan ruim elfduizend het niet overleefden. De 17 duizend overlevenden dragen het virus nog steeds. Liu: 'Ze blijven lang ziek. Ze kampen met oogproblemen en pijn. De ebola zit ook nog in hun sperma.'

'Vluchtelingen worden als dieren vastgehouden'

Europa is 'diep gezonken', zei Liu tijdens haar oratie op 25 november, die ze gaf als Cleveringa-hoogleraar. Op de Cleveringa-leerstoel zit elk jaar een wetenschapper die zich bezighoudt met ofwel de Tweede Wereldoorlog, of met vraagstukken op het gebied van recht, vrijheid en verantwoordelijkheid.

In haar oratie behandelde Liu de vluchtelingen crisis en het bombarderen van ziekenhuizen in oorlogsgebieden, zoals Syrië en Afghanistan.

Artsen Zonder Grenzen is een humanitaire organisatie, benadrukt ze. Ze handelen vanuit neutraliteit, 'maar we spreken ons ook uit wanneer we een onacceptabele situatie zien. Ons beginpunt is altijd menselijkheid. We behandelen iedereen, het maakt niet uit waar ze vandaan komen of voor wie ze vechten.'

De vluchtelingen crisis is een van die onacceptabele situaties. Liu heeft harde kritiek op het beleid van de EU.

Artsen Zonder Grenzen weigert sinds vorig jaar alle subsidie van de Europese Unie, wat neerkomt op ruim 60 miljoen euro. Dit als reactie op het vluchtelingenbeleid van de EU, die volgens de organisatie meer bezig is met het weghouden van vluchtelingen dan hen op te vangen.

'De Turkije-deal, bijvoorbeeld, is hardvochtige en hypocriete deal. Het ontkent het vluchtelingenverdrag voor iedereen, behalve 72.000 vluchtelingen. Wat ooit een recht was, gegarandeerd door een samenwerking van staten, is gereduceerd tot een gunst, alleen voor de happy few.'

Vluchtelingenopvang moet een recht zijn, vindt ze. 'Nu wordt het aan armere landen overgelaten om het hoofd te bieden aan de vluchtelingen crisis. Die kunnen er niets meer bij hebben; hoe kunnen zij er mee omgaan zonder in te leveren op rechten en hulp? Of zonder hun grenzen nog verder te sluiten?'

Vluchtelingen worden 'als dieren vastgehouden omdat ze durfden naar meer te streven', aldus Liu. 'In een cultuur waarin geluk en zelfverbetering de hoogste idealen zijn, hoe volslagen hypocriet is het om degenen met diezelfde doelen te veroordelen om een gebrek aan geld of juiste papieren. Europa is zo diep gezonken. De ene na de andere regering gooit dodelijke obstakels in hun weg.'

'Vier van de vijf permanente leden van de VN Veiligheidsraad zijn betrokken bij de bombardementen in Syrië die de bevolking aan flarden scheurt. EU lidstaten zijn allemaal betrokken, met stilzwijgende, of openlijke steun. Mijn vraag aan deze politieke leiders: wat denk je dat de overlevenden van die bombardementen gaan doen? Zitten en op hun beurt wachten? Die gaan weg! De hulp kan niet bij hen komen terwijl hun leven in stukken wordt geblazen.'

Fewer boats, more deaths

The route and the boats are growing more and more dangerous

The European policy on refugees from around the Mediterranean is “terribly hypocritical”, claims researcher Eugenio Cusumano. The so-called humanitarian mission of an allied naval force just leads to more deaths.

BY BART BRAUN “In August, I sailed with the crew of a lifeboat belonging to the German organisation Sea-Watch”, recalls Eugenio Cusumano, a lecturer at Internal Relations. He is studying private rescue organisations and their role on the international scene.

“On our first day in the *Dead Zone* – the part of the Mediterranean where the most migrants die – we found a small wooden boat with some Syrian families: children and old people. It was a wonderful experience: the children were grateful, the parents embraced us. It was all the more touching because six people from another boat had drowned that same day.

“A few days later, a similar boat belonging to Médecins Sans Frontières was attacked by a speed boat; its crew had machine guns and shot at the ship, probably in an attempt to take hostages.

“The MSF team withdrew into a special panic room. Our boat wasn’t equipped with one of those, so if it had happened to us, I’d be dead now, or a hostage in Libya. We discussed it with the crew: all the Sea-Watch people wanted to stay, despite the risks. Nonetheless, Headquarters forced them to return to port.”

In recent years, an average of three hundred thousand migrants crossed the Mediterranean per year; last year’s million was an exception. Syrians are now in the minority; most boats bring Africans from Nigeria, Eritrea and other countries. Partly because of the EU’s deal with Turkey and the simple fact that there is hardly anyone in Syria left to flee, refugee organisations estimate that this year’s figure will be about 320,000.

You can’t take a plane if you don’t have a visa, and the Spanish enclaves in Africa are fortifications that are firmly closed to migrants. So, if you want to get to Europe, you need to put your life in the hands of human smugglers and their overcrowded boats. Not everyone makes it: last year, 3,771 people drowned. The death count for 2016 so far is already over 4,600. That means there are fewer refugees but more deaths. There are two reasons for that, as Cusumano explains.

“Now that Turkey is making it more difficult to leave from there, more refugees are forced to take the route across the central part of the Mediterranean. They usually leave from Libya, like the Syrians I found with Sea-Watch, but the sea is more dangerous there than between Turkey and Greece. It quite often means at least 36 hours of sailing across very unpredictable water.”

The second reason is the consequence of our European policy - Operation Sophia, a joint mission of the European navies aimed to stop human trafficking.

For instance, if Médecins Sans Frontières find a boat full of migrants, they take everyone on board. Then a military ship – there’s even an aircraft carrier involved in Sophia – destroys the boat. Cusumano continues: “They usually pour petrol on it and set it on fire.” As a result, Libyan human smugglers send increasingly flimsy boats out to sea, which sink more often. There’s not always an NGO lifeboat to help them out.

“The terribly hypocritical part is that Sophia was launched for so-called humanitarian reasons”, the researcher sighs. “The aim was of course to control migration and politicians have their mandate for that. But the result is that more people are dying.”

Sea-Watch and Médecins Sans Frontières are not the only organisations on the Mediterranean. Cusumano has listed all the private rescue organisations in the scientific journal *Marine Policy*: six different organisations have nine ships in active service, some of which are equipped with smaller lifeboats, drones or jet skis. Together, they claim to have rescued some 25,000 people, although not all of those people were fished out of the sea, as Cusumano ex-

plains. “Countries have different opinions on what exactly a ‘boat in distress’ is. The American coastguard only use the term for ships that are literally sinking. The problem with that definition is that you are often too late to save the occupants. The Italian coastguard say: every refugee boat is in distress. They are overcrowded and often don’t have enough fuel to make the trip across.”

Saving sailors-in-distress is not only a good deed, the Italian stresses. We all have a legal obligation to rescue them too. “This is the oldest piece of international law there is, even older than actual legislation. You are morally obliged to prevent people from drowning. And it’s logical too: next time, it could be you in need of help. That thought is laid down in a number of international treaties which have been signed by all European nations. If you don’t help, you could be prosecuted.”

On the other hand, if you *do* help, you must take lots of rescued people on board. What do you do with them? “You are legally obliged to drop them off at the nearest safe place.” There’s a civil war raging in Libya, so that’s not safe. Where then? “Malta doesn’t want them. There are accusations flying that Malta will quite happily let the boats sail into Italian waters. Only Italy allows you to drop people off.”

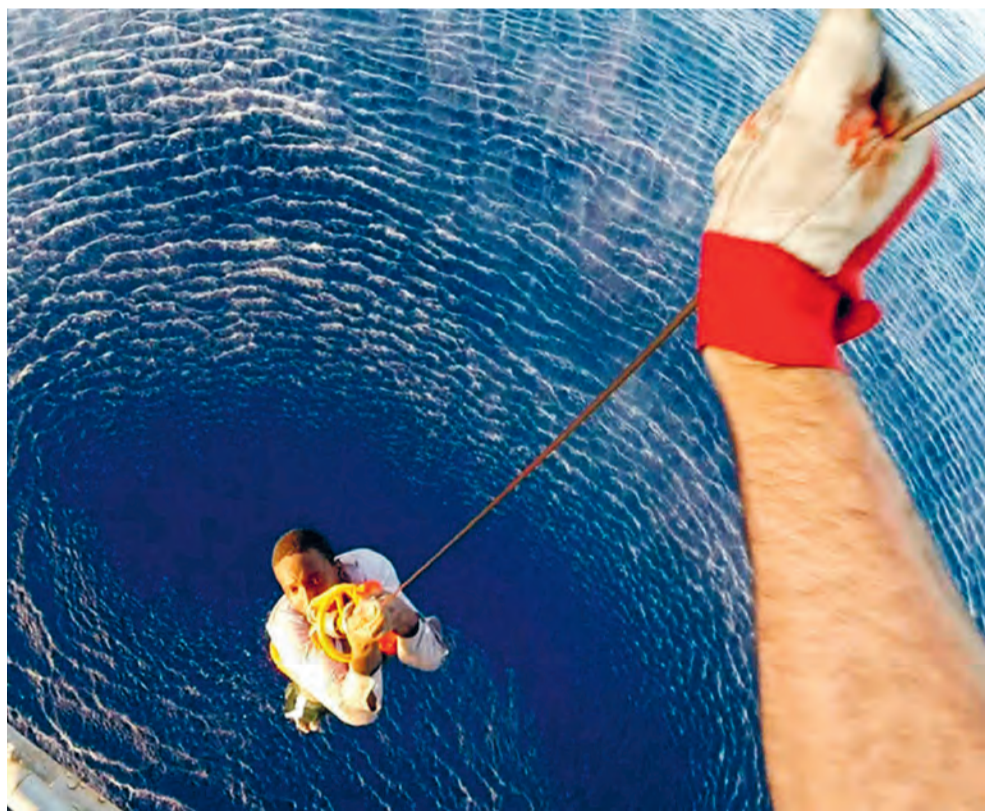
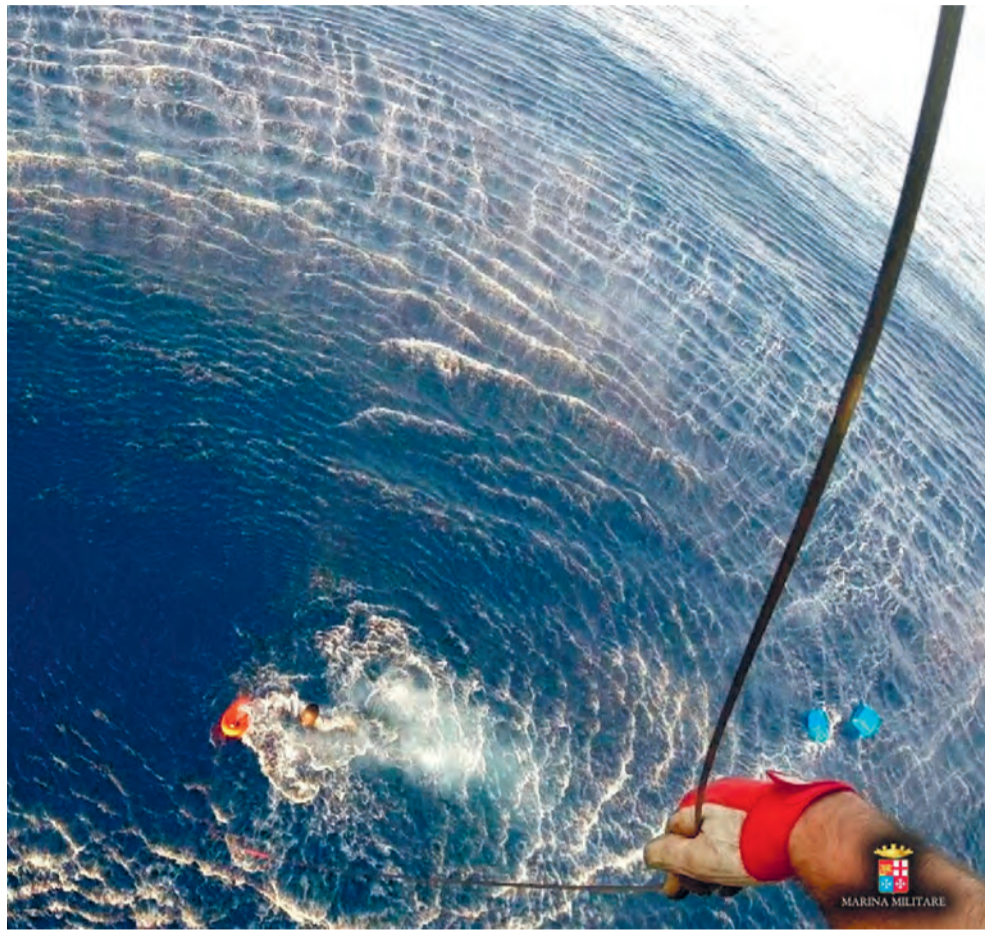
Aren’t the private rescue boats actually helping the human smugglers? “There’s an element of truth in that”, Cusumano answers. “The smugglers use it as advertising: they say that you only have to sail for a few hours in their less than seaworthy boats until you are picked out of the water by one of the rescue organisations.”

On the other hand, the rescue capacity has increased while the number of migrants has dropped. So the boats don’t encourage more migration, according to Cusumano. “In 2004, a German organisation was prosecuted for being an accessory to human smuggling: they entered an Italian port after Malta, Italy and Greece had all refused to admit the ship with 37 refugees on board. The organisation was acquitted: they did not have a profit motive and they did have a legal obligation to help those people. That case made it reasonably clear where you stand legally if you help people.

“The refugee crisis is one the biggest challenges of our time, and there is no single, simple solution. There should be a public European rescue organisation. The charity missions alleviate the situation slightly, but they won’t and can’t keep doing it. Governments and their armies have more money and better ships that can be armed against marauders. The European border control agency Frontex will become a European coastguard next year, but that change seems merely cosmetic at the moment because their boats are not suitable for rescues. Moreover, we should of course tackle the reasons why people risk the boats, although that’s easier said than done. Anyway, we should invest more in making Libya a stable country. We need to tackle human smugglers on land, instead of just at sea.”

He predicts that the streams of people won’t dry up within the next decade, at least. “But it’s not too much to deal with. Remember, when Yugoslavia disintegrated, a million refugees came to Europe. Three hundred thousand migrants to 500 million Europeans is doable, as long as there is a way of distributing them between different countries. At the moment, Italy and Greece are shouldering most of the burden while other EU countries are violating European law by not taking in more people.”

With winter here, the number of migrant boats on the Mediterranean will drop; most of the organisations and their lifeboats will take a winter break. What about next year? “The refugee situation will be the same”, Cusumano replies. “The NGO-boats will keep helping them. Money is a problem, though: more and more people are tired of the crisis. Perhaps something will change in Italy and Greece. In Greece, Golden Dawn is very popular and if the Italian government falls on 4 December following the referendum on the constitution, I expect a stricter cabinet will take its place. At the moment, Italy is the only place where ships can drop off their refugees. If, next year, the new government won’t allow it, the human toll will be much higher.”

A chopper from the Italian navy rescuing a migrant.

Photo's Marina Militare

Cultuur

De jacht, olieverf op glas (1785-1790) en Winterlandschap in Tartarije, olieverf op doek (ca. 1820) Museum Volkenkunde/Nationaal Museum van Wereldculturen

Made in China

Proefschrift over vergeten Chinese exportkunst

Rosalien van der Poel onderzocht Chinese exportschilderijen, geschilderd voor Nederlandse reizigers in de achttiende en negentiende eeuw. 'Ze zijn niet per se mooi, maar wél interessant.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Ze zijn geel, gescheurd, beschimmeld of zitten onder het vernis', beschrijft Rosalien van der Poel (1959) de duizenden Chinese exportschilderingen die in het depot van Museum Volkenkunde worden bewaard. Een aantal komt uit de collectie van het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden. 'Dat werd in 1883 opgeheven. Sindsdien is er niets meer met de afbeeldingen gedaan.'

Als buitenpromovendus onderzocht zij ze, naast haar baan als chef kabinet van de Universiteit Leiden. In die functie heeft ze een belangrijke taak bij koninklijke bezoeken, onderscheidingen en academische plechtigheden zoals de opening van het academisch jaar. In 2001 begon ze een deeltijdstudie kunstgeschiedenis.

'Ik was veel in China geweest, daar begeleidde ik reizen. Bij die studie wilde ik graag iets met Chinese kunst doen. Een dag in de week liep ik stage bij Museum Volkenkunde. De conservator vroeg me uit te zoeken wat het verhaal was van twee Chinese schilderijen, met een opvallend identieke scene, terwijl ze niet eens uit dezelfde periode kwamen. Bovendien was de ene olieverf op doek, en de andere een achterglasschildering. Dat heeft een omgekeerd procedé: je begint met hetgeen dat je normaal als laatst zou schilderen, een parelketting bijvoorbeeld.'

Het waren Chinese exportschilderingen. Daarop keren wel vaker vaste thema's terug: bepaalde landschappen, traditioneel geklede Chinese vrouwen of juist hoogwaardigheidsbekleders, albums met plaatjes van het productieproces van thee, rijst en porselein, en ook havengezichten met Hollandse schepen. Duizenden van zulke afbeeldingen kwamen in de achttiende en negentiende eeuw naar Nederland, gekocht door kapiteins, handelaren en reizigers.

'Bijvoorbeeld als souvenir. In tegenstelling tot porselein, dat eerder voor veilingen werd meegebracht, bleven deze schilderijen lang in privébezit. Er zijn Chinese onderwerpen op te zien, maar geschilderd met westerse technieken, zoals olieverf, en in westerse perspectieven. De exportschilders hadden wel door wat westerlingen wilden. Van traditionele Chinese rolschilderingen begrepen die juist niet zo veel.'

In de twintigste eeuw belandden de exportschilderingen alsnog op veilingen. 'Maar toen was er weinig oog voor. Veel verdween in depots van etnografische en maritieme musea. Van een conservator begreep ik dat ze als inferieur en amateuristisch werden beschouwd, in tegenstelling tot die Chinese rolschilderingen. Ze zijn ook niet per se mooi, maar wél interessant. Ze brengen twee werelden van schilderconventies bij elkaar.'

In het Rijksmuseum hangen inmiddels drie havengezichten, in bruikleen van het Leidse Museum Volkenkunde, zegt Van der Poel. En

als het aan ligt, blijft het daar niet bij. 'Volkenkunde heeft ook nog een verzameling winterlandschappen die eerst nog moeten worden gerestaureerd. Ik wil een brochure maken, zodat we daar geld voor kunnen zoeken, en ze kunnen tentoonstellen. Niet alleen van de winterlandschappen trouwens.' Interesse vanuit China is er intussen ook. 'Afgelopen zomer waren hier enkele Chinese historici die graag willen samenwerken. En ze willen ook wel een tentoonstelling, en een boek.' Dat boek is er eigenlijk al: haar proefschrift is, vooralsnog slechts verschenen in een oplage van 250, prachtig geïllustreerd. Van de Poel wil graag verder met alle plannen. 'Mijn missie is in elk geval een tentoonstelling van die winterlandschappen. Die zijn nog niet van me af. Maar eerst even promoveren.'

Rosalien van der Poel: *Made for Trade - Made in China. Chinese export paintings in Dutch collections: art and commodity.* Promotie op 30 november.

Onze bekendste onbekende acteur

'AH-filiaalmanager' Harry Piekema wil niet altijd aardig zijn

Acteur en theatermaker Harry Piekema (57) werd beroemd als Meneer van Dalen, filiaalmanager van Albert Heijn. Nu zingt hij countrysongs en speelt hij schurken en politici.

DOOR VINCENT BONGERS 'Ik krijg best vreemde vragen vanuit het publiek. En nee, die gaan lang niet altijd over Albert Heijn', zegt acteur en theatermaker Harry Piekema, die tien jaar lang reclame-icoon Meneer van Dalen, de uiterst opgeruimde filiaalmanager van Albert Heijn speelde.

Daar is hij mee gestopt en nu toert hij met de voorstelling *Man wil trap op met lampje* door het land. 'Het was tijd voor nieuwe avonturen. De voorstelling is een kennismaking, een nieuwe begin', aldus Piekema. 'Het publiek kent me vooral als de aimabele Van Dalen. Ik ben eigenlijk de bekendste onbekende acteur in Nederland. Ik wil dat bezoekers mij leren kennen en ga de interactie met het publiek aan. Daarom beantwoord ik vragen. Een aparte was bijvoorbeeld: slaap je in een pyjama?' Antwoord: 'Nee, helemaal bloot.' Of: 'Wat is de beste manier om jonge prei te bemesten? Ik had geen idee. Ik

heb namelijk helemaal niets met tuinieren en groente verbouwen.'

Het is vreemd, zegt Piekema: 'Deze voorstelling voelt als een debuut, terwijl ik al sinds 1981 actief ben. Ik laat allerlei facetten van mijn persoonlijkheid zien. In het begin zien ze me vooral nog als Van Dalen, maar dat verdwijnt snel. Laatst zei een man van de bewaking nog dat hij Van Dalen zo "echt" vond. Dat is dan ook leuk om te horen. Ik heb hem heel natuurlijk gespeeld. Het is geen karikatuur geworden. Toen de eerste commercial uitkwam in 2004 had ik wel het gevoel van "iedereen kijkt naar me." Maar ja, je gaat je natuurlijk niet verstoppen. De bekendheid hoort bij het werk. Ik kon natuurlijk niet gaan winkelen bij de Jumbo of de Spar. Als iemand daar een foto van je maakt stort de hele campagne in.'

Soms is het lastig. 'Ik ben een aardige man, denk ik. Maar je moest ook aardig doen, want je bent Van Dalen. Dat is soms best lastig. Ik was een keer op de kermis met mijn zoon, toen ik een enorme ram op mijn rug kreeg. Ik schrok me helemaal de pleuris. "Jij bent toch die kerel", schreeuwde een dronken man. Dan moet je rustig blijven, dus ik zei kalm: "Als je iemand zo benadert, dan schrikt die

enorm. Dat kan niet." 'De man antwoordde: "Je moet niet zo zeuren, lul." Dan krijg je echt een hoeveelheid bagger over je heen.'

In *Man wil trap op met lampje* zitten behoorlijk wat liedjes. 'Ik ben dol op country. Het is een mooie vorm om verhalen mee te vertellen. En ik ga graag naar de VS. Amerikanen hebben de instelling van "dit is een nieuw land, met nieuwe mogelijkheden." Ik vind dat een verfrissend optimistische houding, los van alle spanningen die er zijn.'

Piekema had ook een rol in de bewerking van de Deense politieke dramaserie *Borgen* door het Noord-Nederlands Toneel, een marathonvoorstelling van negen uur. 'Ik speelde Svend Saltum, een zeer populistische uiterst rechtse politicus. Dat is wel iets heel anders dan Van Dalen. Ik speel ook een heel

foute officier van justitie in de jeugdserie *Caps Club*. Het is gewoon erg leuk om schurken te spelen, al denk ik niet dat Saltum echt slecht is. Er zijn maar heel weinig echt slechte mensen. Hij wil wat hij denkt dat het beste is voor zijn land. Hij werkt zich in de nesten door de verkeerde keuzes te maken. Hij is iemand die door roeien en ruiten gaat om te bereiken wat wil. Hij haalt mensen onderuit, zoals eigenlijk alle politici doen - of ze nou van rechts of van links komen.'

Harry Piekema, *Man wil trap op met lampje*, Leidse schouwburg wo 7 december, 20:15u, € 14,50-28,50

Foto Tino van Dam

Agenda

FILM

KIJKHUIS

Down to Earth

za. 13.30 + zo. 14.00

I, Daniel Blake

dagelijks 21.30, za. 13.15, do. vr. zo. ma. wo. 16.15, do. vr. za. zo. di. wo. 19.15

Perfetti sconosciuti

za. + di. 16.15 + wo. 18.45

Toni Erdmann

vr. 15.15 + za. 15.30, vr. + zo. di. 21.00

Frantz

do. zo. ma. wo. 16.00, vr. zo. di. 18.30, do. za. ma. wo. 21.00

Tonio

zo. 14.00 + di. 16.00, do. za. ma. 18.45

Hoogtepunten uit de Spaanse

cinema: Cine Social

ma. 19.00

TRIANON

Ladies Night: Soof 2

wo. 20.30

LIDO

Sneak Preview 16 jr.

di. 21.30

Zie verder: Bioscopeninleiden.nl

MUZIEK

BPLUSC OUDE VEST

Lunchconcert violist Gerrit van Putten

& pianist Sara Gutiérrez

Do 8 december, 12.45, €5,-

QBUS

Folk Road Show

Zo 4 december, 20.00 uur, €5,-

VRIJPLAATS

Vlamme Vrijdag

Vr 2 december, 22.00

GEBR. DE NOBEL

Wallace Vanborn & Bartek

Vr 2 december, 19.30, €12,50

Singlefeestje

Vr 2 december, 23.00, €10,-

Zeezout

Za 3 december, 23.00, €19,50

Ivan & The Parazol

Wo 7 december, 19.30, €10,-

Mark Foggo

Do 8 december, 19.30, €12,50

THEATER

THEATER INS BLAU

Danstheater AYA: SMART

Za 3 december, 19.30, €15,-

Eva Crutzen: Spiritus

Do 7 december, 20.30, €15,-

Three sisters in concert

Do 8 december, 20.30, €17,50

DIVERSEN

VRIJPLAATS

Doorbraak & Theater de Generator:

Oké, Zwarte Piet is racisme, maar

waar blijft mijn surprise?

Vr 2 december, 20.00

NIEUWE ENERGIE

GroenLinks en PvdA Leiden: Open

Debatavond over Basisinkomen

Vr 2 december, 20.00

BOEKHANDEL VAN STOCKUM

Signeersessie George van Hal:

Elastisch universum

Za 3 december, 14.00, gratis

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Symposium De Digitale Collectie

Cariben

Za 3 december, 14.00,

via aanmelding@library.leidenuniv.nl

LIPSUIS

Film: Pulau Buru Tanah Air Beta

Di 6 december, 19.30, via

kitlv@kitlv.nl

BOEKHANDEL KOYKER

Lezing Fik Meijer over Petrus

Do 8 december, 19.30, gratis

DJOSER

Jaarlijkse UNICEF-verkoopactie

t/m 24 december

STADHUIS

Tentoonstelling: Taalmuseum Leiden

t/m 6 januari

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Tentoonstelling: Praag rond 1600

T/m 10 januari

MUSEUM VOLKENKUNDE

Tentoonstelling: Wereld vol veren

t/m 5 maart 2017

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Tentoonstelling: Koninginnen

van de Nijl

t/m 17 april 2017

Het Clubje

V.l.n.r.: Jitske van Ede, Tom Smeding, Bob Zwetsloot, Mirjam Koster, Diaz Knöbel, Remi Claessen, Tim de Jong en Marieke Warmerdam. Foto Hilde de Wolf

Column

Dat ik je mis

Ha, daar is 'ie weer. De feestmaand waar we de afgelopen elf maanden naar hebben uitgekeken: december.

Vroeger merkte je dat vooral aan het feit dat je op woensdagmiddag trots met je pietendiploma in je rugzak thuiskwam, waar op vrijdagmiddag nog een geforceerd feestelijk knutselwerkje bij kwam. Nu zit je je vooral hele dagen te ergeren aan mensen die op onchristelijke tijdstippen met bladblazers in de weer zijn.

De kruid- en pepernoten lagen al vanaf augustus in de winkel, maar nu durven we er eindelijk voor uit te komen dat we ze ook daadwerkelijk aanschaffen. Ze hoeven niet meer verstopt onder je andere boodschappen in het winkelmantje te liggen en na het afrekenen hoeft je ze niet meer als eerste in je tas te steken.

De kerstmuziek mag nu eindelijk ook zonder koptelefoon worden geluisterd, maar let wel: pas vanaf zes december op vol volume.

Als je uiteindelijk moe wordt van Chris Rea die weer naar huis rijdt of Mariah Carey die voor de zoveelste keer haar verlanglijstje ophijgt, kun je overschakelen naar NPO Radio 2 voor de Top 2000.

Dit jaar staat *Enjoy the Silence* van Depeche Mode, op nummer 146. Toepasselijk, want dat is exact wat ik na dat nummer ga doen.

Ik mag er natuurlijk niet over zeuren, heb zelf immers niet gestemd, maar je zou toch verwachten dat na drie jaar de (zowel semantisch als grammaticaal onjuiste) songtekst van *Dat ik je mis* niet hoger zou eindigen. Een soort Bløf, maar dan iets herkenbaarder omdat het niet uit Zeeland komt. Soit, we zullen het houden op dichterlijke vrijheid.

Dan heb je nog ruim zes uur om na te denken over de goede voornemens. De ambetante lezer glimlacht nu en mompelt in zichzelf dat hij 'altijd kan veranderen, daar heeft hij geen datum voor nodig'.

Heel erg goed van u, ambetante lezer. Doe dat dan vooral ook. Doneer wat kleding, schenk wat geld aan een goed doel en consumeer wat minder dierlijke producten.

Geniet van de laatste maand van dit jaar. En die tentamens die onder-tussen om de hoek komen kijken? Die komen ook helemaal goed.

Ruim je bureau op.

Zet een kop koffie.

Ga er voor zitten.

Als het tot nu toe is gelukt, is er geen reden om te denken dat het deze winter opeens niet zou lukken. En haal je onverhoopt een minder cijfer? Er zijn ergere dingen in het leven. Die schijf van Maaïke Ouboter, bijvoorbeeld.

FEMKE BLOMMAERT is student taalwetenschap

'Pas stoppen als je alles snapt'

De winnaars van de Jong Talent Aanmoedigingsprijs

Bob Zwetsloot (19, wiskunde): 'Mijn cijfergemiddelde van mijn eerste studiejaar was een 94. Daarmee won ik deze week de Jong Talent Aanmoedigingsprijs in de categorie wiskunde en technische wiskunde, voor Leiden.'

Diaz Knöbel (21, MST): 'En ik in de categorie scheikunde. Ik had er nog nooit van gehoord, maar het schijnt een aanmoedigingsprijs te zijn voor bètastudenten die klaarblijkelijk het hoogste cijfergemiddelde van het eerste jaar gehaald hebben. Mijn cijfergemiddelde is een 8,92 - maar toch staat er "summa cum laude" op mijn propedeusecertificaat. Waarschijnlijk omdat ik hiernaast nog een bachelor aan de Erasmus Universiteit aan het afronden ben.'

Tim de Jong (19, MST): 'Ik kreeg de prijs voor Delft, Diaz voor Leiden. Onze studie, molecular science & technology, wordt namelijk door de universiteiten van Leiden en Delft samen aangeboden.'

Marieke Warmerdam (19, LST): 'Jitske en ik studeren allebei life science & technology, ook een samenwerking van Leiden en Delft. Ik won voor Leiden, maar het is niet zo dat ik Leidser ben hoor.'

Jitske van Ede (19, LST): 'Het was een verrassing. We wisten niet dat we waren aangemeld.'

Remi Claessen (19, natuurkunde en sterrenkunde): 'We kregen een oorkonde van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen en een bedrag van vijfhonderd euro.'

De Jong: 'Ik leer gemakkelijk, maar ik doe er ook veel voor. Ik stop niet voor ik zeker weet dat ik alles goed begrijp. In de avonden heb ik wel tijd voor leuke dingen hoor, bijvoorbeeld met studenten die net als ik het honoursprogramma volgen.'

Claessen: 'Ik volg geen extra vakken. Of nou ja, twee bachelors dus.'

Tom Smeding 18, wiskunde en infor-

matica: 'Ik volg ook twee bachelors, maar ik kreeg de prijs voor mijn cijfers bij informatica, die wat hoger zijn dan bij wiskunde. Al heb ik voor wiskunde ook prima cijfers. In 2015 mocht ik Nederland vertegenwoordigen op de Internationale Informaticaolympiade in Kazachstan.'

Zwetsloot: 'Ik was ook al in training: ik deed mee aan de Wiskundeolympiade.'

Mirjam Koster (19, biofarmaceutische wetenschappen): 'Ik leer pittig hard voor tentamens, maar de rest van de tijd heb ik wel tijd voor vriendinnen en om te sporten.'

Claessen: 'Ik ben redelijk actief bij de studievereniging. In het voorjaar ga ik op kamers. Mijn doel is ook niet om de hoogste cijfers te halen, maar om gewoon het beste uit mijn studie te halen.'

Warmerdam: 'Ik woon nog niet op kamers, maar uiteindelijk wil ik dat wel. Voor feestjes en borrelen met de studievereniging maak ik wel tijd hoor.'

Van Ede: 'Ik heb een kamer en ik zit bij Asopos.'

Smeding: 'Ik zit bij hardlopervereniging Currimus. Aan gezelligheidsactiviteiten doe ik niet zoveel, maar daar heb ik ook niet zo'n behoefte aan.'

Knöbel: 'Ik woon nog thuis, dat wel, maar ik heb heus tijd voor een studentenleven, als ik dat zou willen. Het ligt eraan wat je eronder verstaat. Ik ben geen corpstype, maar ik ben wel in voor feesten, sporten of activiteiten met vrienden van mijn andere studie. Ik denk dat ik niet excessief veel tijd aan studeren besteed, maar ik heb het niet in een test vergeleken met andere studenten. Van herkansingen probeer ik me in elk geval afzijdig te houden.'

Zwetsloot: 'Mijn laagste cijfer was een 7,75 - maar dat was voor een groepsproject. Daarbij kun je nu eenmaal niet alles beïnvloeden.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Bandirah

